

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete 15 hp

Författare: Major Magnus Ellvén	HSU 11
	Ord: 17998 (18004)
Handledare: Fil. Dr Lisa Hultman	
Bitr. Handledare: Fil. Dr Håkan Gunneriusson	
<u>Hög villighet kräver lägre tillfälle – Faktorer som påverkar den icke-statliga väpnade aktörens långa väpnade kamp</u>	
<u>Sammanfattning:</u> En konflikt karaktäriseras av två eller fler aktörer som vill påtvinga varandra sin vilja och syftet med kampen är att få den ena parten att bryta sin vilja till att fortsätta konfrontationen. Konventionella krig eller högintensiva krig har en tendens att vara kortare medan väpnade konflikter som bedrivs i det lågintensiva spektrumet tenderar att bli längre. Den icke-statliga väpnade aktören skapas utifrån ett missnöje och vill oftast driva igenom en förändring. Detta kräver rekrytering av personal, materiel, finansiering mm. för att kunna bedriva kampen under mycket lång tid. Syftet med denna studie är att utifrån två teoretiska begrepp, tillfälle och villighet, identifiera faktorer som skapar förutsättningar för en icke-statlig väpnad aktör att bedriva sin väpnade kamp över lång tid. Studien beskriver utifrån tidigare forskning vad som karaktäriserar en lång konflikt, den väpnade konfliktens avslutande och den icke-statliga väpnade aktören. Resultatet visar att konflikter kan genomföras under lång tid om aktören har: <ul style="list-style-type: none">• villighet baserad på breda politiska målsättningar och hängivna medlemmar med långsiktiga mål attraherade utifrån aktörens sociala kapital• tillfälle som möjliggörs av ett kontinuerligt och stabilt externt stöd och tillgång till fristäder där den externa fristaden bidrar till uthållighet• avsaknad av tillfälle i det politiska forumet som förlänger konflikten då politisk förhandling försvåras	
<u>Nyckelord:</u> Nordirland, PIRA, tillfälle, villighet, icke-statliga väpnade aktörer	

Abstract

Abstract:

A conflict is characterized by two or more actors that want to inflict each others will and the purpose of the struggle is to break the will of the opposite actor. Conventional war or high intensive war has a tendency to be shorter whilst armed conflicts in the low intensity spectrum tend to be longer. The insurgency is created from discontent and often wants to pursue a change. This demands resources as personnel, materiel, finance etc. as well as motivation to conduct the struggle and all this during a long time.

The purpose of this essay is to use the theoretical concept of opportunity and willingness to identify factors that create the conditions for an insurgency actor to conduct its armed struggle over a long time. Earlier studies have identified several factors that contribute to a prolonged struggle. This study identifies how these factors interact with each other to sustain the armed struggle. The study describes, based on earlier studies, the character of a long conflict, the armed conflict ending and the non-governmental armed actor. The theory is applied on a case study of Provisional Irish Republican Army and analyzed through process tracing.

The result shows that conflicts can be conducted under long time if the actor has a:

- willingness based on broad political goals and high-committed members with long term aims attracted by the social capital of the actor.
- opportunity enabled by a continuous and stable external support and access to safe havens where the external safe haven contributes to endurance
- lack of opportunity in the political forum that prolongs the conflict when political settlement is more difficult

Key words:

Northern Ireland, PIRA, opportunity, willingness, insurgency

Innehållsförteckning

<i>Innehållsförteckning</i>	2
1 Inledning	3
Bakgrund	3
Problemformulering	4
Syfte	4
Avgränsningar	5
Disposition	5
2 Teoretisk utgångspunkt	5
Allmänt.....	5
Den icke-statliga väpnade aktören	6
Tidigare forskning – Längd och upphörandet	7
De teoretiska begreppen - Tillfälle och Villighet.....	8
Tillfälle	10
Villighet.....	12
Sammanfattning - Operationalisering av teorin	15
3 Metod, material och centrala begrepp	16
Metod	16
Material	17
4 Resultat	18
Konfliktbakgrund	18
Det väpnade våldet över tid.....	19
Perioden 1970 – 1972 – Eskalering.....	21
Perioden 1973 – 1976 – De-eskalering	26
Perioden 1977 – 1994 – Låsta positioner	29
5 Avslutning	35
Diskussion	35
Slutsatser	38
Käll- och litteraturförteckning	39
Figurförteckning	41

1 Inledning

Bakgrund

Enlig *Militärstrategisk doktrin 2002* karaktäriseras konflikter av två eller fler parter som vill påtvinga varandra sin vilja och kampens syfte är att få den ena parten att bryta sin vilja att fortsätta konfrontationen.¹ Tiden är en viktig faktor i krig och vid reguljär eller konventionell krigföring så har nyckeln för att vinna krig varit att använda maximal styrka på kortast möjliga tid. Konventionella krig eller högintensiva krig har därmed haft en tendens att vara kortare medan krig eller väpnade konflikter som bedrivs i det lågintensiva spektrumet tenderar att bli längre.²

Galula, en av teoretikerna inom klassisk upprorsbekämpning, hävdar att upprorsbekämpning tar tid och menar att det aldrig varit ett tidigt avslut på ett uppror. Galula menar att skillnaden i kostnad och ansträngning medför att upprorsmakaren kan acceptera ett längre krig. Det kan dock inte upprorsbekämparen.³ Det går med andra ord att identifiera att tiden är till upprorsmakarens fördel.

Denna idé går dock stick i stäv med en undersökning som släpptes av RAND 2010. Studien *How insurgencies end* är en omfattande, till huvuddel kvantitativ, studie där 89 uppror undersökts. Studien redovisar ett antal resultat kopplade till tidsfaktorn som bland annat visar att medianen för ett uppror är 10 år. Dessutom dras slutsatsen utifrån deras forskning att upprorsmakaren inte vinner genom att försöka överleva regeringsmakten. Resultatet visar istället att regeringsmakten på lång sikt tenderar att vinna oftare än att de inte gör det. Detta motsäger att tidsfaktorn alltid är till upprorsmakarens fördel.⁴

Tidsutsträckningen för konflikter som bedrivs mellan en nation och en icke statlig väpnad aktör är med andra ord en intressant aspekt att studera. Hur kan då vissa konflikter pågå under längre tid än andra? I Europa har långa konflikter i modern tid pågått under flera årtionden. Konflikten i Nordirland mellan IRA och Storbritannien som startade på nytt 1969 pågick i över trettio år innan en politisk uppgörelse kunde komma till stånd. En annan konflikt, som pågått under en lång tid, är den mellan Spanien och *Euskadi ta Askatasuna* (ETA) som pågått sedan 1959. I september 2010 utlyste ETA en vapenvila och har sedan januari 2011 meddelat en permanent vapenvila, en konflikt som kanske fått sitt slut efter 52 år.⁵

Tidigare forskning ger en indikation på att det finns en motsägelse mot rådande läge inom militärteorin där tiden ligger till upprorsmakarens fördel. Att konflikters natur skiftar med tiden är inget nytt och kan förändras radikalt över tiden då aktörer och resurser dyker upp eller försvinner.⁶

¹ Försvarsmakten, (2002), sid. 15.

² Long, Austin i Rid & Keaney, (red), (2010), sid. 242.

³ Galula, (1964/2004), sid. 6-7.

⁴ Connable & Libicki, (2010), sid. Xiv.

⁵ http://www.svd.se/nyheter/utrikes/eta-utlyser-vapenvila_5855333.svd [senast besökt 2011-02-08]

⁶ Long, Austin i Rid & Keaney, (red), (2010), sid. 253.

Problemformulering

Den icke-statliga väpnade aktören skapas utifrån ett missnöje och vill oftast driva igenom en förändring. Detta kräver resurser såsom rekrytering av personal, materiel, finansiering mm. men även en vilja att bedriva verksamheten under mycket lång tid. Hur klarar då dessa aktörer att bedriva sin väpnade kamp över flera årtionden? Tidigare forskning visar på flertalet faktorer som bidrar till att den icke-statliga väpnade aktören kan bedriva sin väpnade kamp över lång tid.⁷ Men hur förhåller sig dessa faktorer till varandra och vilka faktorer är avgörande för att den väpnade kampen ska bli lång.

Betydelsen av dessa faktorer över tid är värd att undersöka genom en djupare kvalitativ studie. Givet att en konflikt är lång så är det intressant att undersöka och förklara vilka faktorer som möjliggjorde för den icke-statliga väpnade aktören att bedriva sin verksamhet och hur faktorerna förändrades över en lång tid.

Syfte

Det övergripande syftet med denna studie är att utifrån två teoretiska begrepp, *tillfälle* och *villighet*, identifiera och förklara faktorer som skapar förutsättningar för en icke-statlig väpnad aktör att bedriva sin väpnade kamp över lång tid. Det är utifrån denna aktör och dess perspektiv som undersökningen kommer att genomföras. I och med att studien är begränsad till två valda teoretiska begrepp och en fallstudie är det svårt att generalisera resultatet vilket jag som forskare måste förhålla mig till.

Tidigare kvantitativ forskning har identifierat flertalet faktorer som fokuserar på resurser och kapaciteter som krävs för icke-statliga väpnade aktörer när de bedriver sin väpnade kamp.⁸ Kvalitativ forskning har fokuserat på faktorer som förklarar drivkrafter och motivation.⁹ Det som är mindre undersökt är hur dessa faktorer förhåller sig till och interagerar med varandra och om det finns avgörande faktorer för att en icke-statlig väpnad aktör ska bedriva sin väpnade kamp över lång tid. Genom att utgå från modellen, tillfälle och villighet, kan samband och interaktion mellan faktorerna observeras. Utifrån tidigare forskning identifieras faktorer som struktureras med hjälp av de teoretiska begreppen tillfälle och villighet. Begreppen tillämpas sedan på en fallstudie med processpåring för att på djupet analysera faktorerna och observera förhållandet till varandra över tid. Resultatet skapar förståelse för de kritiska kapaciteterna hos icke-statliga väpnade aktörer när de bedriver sin väpnade kamp över lång tid. Med vetskap om detta går det att utveckla metoder i syfte att påverka dessa kapaciteter och därmed påverka den icke-statliga väpnade aktörens förmåga till uthållighet.

Undersökningen kommer utifrån ovanstående besvara den övergripande frågan:
Hur kan en icke-statlig väpnad aktörs väpnade kamp över lång tid förklaras?

Studien beskriver utifrån tidigare forskning vad som karaktäriserar en lång konflikt, den väpnade konfliktens avslutande och den icke-statliga väpnade aktören. Beskrivningen tjänar som grund för operationaliseringen av de två teoretiska begreppen tillfälle och villighet som

⁷ Jmf Cunningham, m fl, (2009), Connable & Libicki, (2010), Jones & Libicki, (2008), Milstein, Metz & Millen, (2004), Weinstein (2007).

⁸ Jmf resultaten i Cunningham, m fl, (2009), Connable & Libicki, (2010), Jones & Libicki, (2008).

⁹ Jmf Milstein, Metz & Millen, (2004), Weinstein (2007).

sedan används för att analysera faktorer som möjliggjorde för *Provincial Irish Republican Army* (PIRA) att bedriva sin verksamhet under lång tid i Nordirland 1970 – 1994.

Avgränsningar

Studien avgränsas tidsmässigt till åren 1970 – 1994 då det täcker etableringen 1970 och eldupphör avtalet som trädde i kraft 1994.

Det fanns fler icke-statliga väpnade aktörer under konflikten men endast den icke-statliga väpnade aktören PIRA och deras förhållanden kommer att studeras då denna var den mest framträdande väpnade grenen under konflikten i Nordirland.

Icke-statliga väpnade aktörer kan transformeras till andra former, exempelvis från att vara en illegal väpnad aktör till ett legalt politiskt parti eller transformeras till en kriminell organisation. Detta kommer inte att beröras utan bör studeras vidare i andra studier.

Disposition

I inledningsavsnittet redovisas studiens problemformulering och syfte.

I avsnitt två beskrivs studiens teoretiska ramverk. Avsnittet inleds med att beskriva den icke-statliga väpnade aktören och de faktorer som påverkar längden på konflikten utifrån tidigare forskning. Därefter beskrivs de teoretiska begreppen tillfälle och villighet. Slutligen beskrivs variablerna tillfälle och villighet för den icke-statliga väpnade aktören samt avslutas med en operationalisering av de teoretiska begreppen för den fortsatta analysen.

I avsnitt tre redovisas metod och material för studien.

I avsnitt fyra redovisas studiens resultat genom en löpande analys av fallstudien utifrån de två operationaliserade teoretiska begreppen. Avsnittet inleds med en kort konfliktbakgrund och beskrivning av intensiteten på det väpnade våldet över tid. Därefter redovisas och analyseras de oberoende variablerna mot empirin utifrån tre tidsperioder för att observera påverkan på tillfälle respektive villighet. Resultatmarkeringar genom delsummering görs i slutet på varje tidsperiod.

I avslutningsavsnittet genomförs en reflekterande diskussion med förslag till vidare forskning. Avsnittet avslutas med slutsatser som svarar på den övergripande forskningsfrågan.

2 Teoretisk utgångspunkt

Allmänt

Avsnittet avhandlar det teoretiska ramverket för studien och syftar till att operationalisera de teoretiska begreppen för att tillämpas vid analysen och förklara de faktorer som möjliggör för den icke-statliga väpnade aktören att bedriva sin väpnade kamp över lång tid.

Inledningsvis beskrivs den icke-statliga aktören samt tidigare forskning rörande faktorer som påverkar konflikters längd och karaktär. Därefter beskrivs de teoretiska begreppen *tillfälle* och *villighet* som är en modell för att strukturera och analysera variabler som påverkar staters val att välja krig som handlingsmöjlighet. Materialet är i grunden en artikel av Harvey Starr och

har kompletterats med material från andra forskare som använt de teoretiska begreppen. Detta har gjorts för att bredda begreppsbyggnaden om tillfälle och villighet.

Slutligen struktureras de oberoende variablerna utifrån de två teoretiska begreppen, tillfälle och villighet, för att utveckla indikatorer. Den operationaliserade teoretiska begreppen används sedan för att betrakta, tolka och analysera empirin mot den övergripande forskningsfrågan.

Utvecklingen av det teoretiska ramverket har genomförts genom att studera tidigare forskning där den generella karaktären och skillnaden mellan långa och korta konflikter har identifierats dvs. utfallen som gör att den icke-statliga väpnade aktören avbryter sin väpnade kamp. Materialet som använts är framförallt kvantitativa undersökningar och ger en bredd då över 80 konflikter studerats.

Den icke-statliga väpnade aktören

För att förstå en icke-statlig väpnad aktörs val att använda väpnat våld och analogt med detta dess avslut krävs en förståelse för vad som karaktäriserar en sådan aktör. I de doktriner som tillämpas av Nato, USA och Storbritannien används det engelska begreppet *Insurgency* som översatt till svenska betyder uppror och är den term som används i Försvarsmakten. De tre doktrinerna varierar framförallt när det gäller bredden på definitionerna men det går att identifiera några gemensamma nämnare i doktrinernas definitioner. Upproren har en *politisk målsättning* och inslag av *väpnat våld*. *Drivkrafterna* eller *motivationen* för upproret kan vara olika, bland annat ideologiska. Begreppet *insurgency*, dvs. uppror, kan vara både en *grupp*, *organisation* eller *rörelse* men även själva fenomenet. Uppror rör även ett förhållande mellan ett etablerat styrelseskick, en regering eller stat, och en icke-statlig aktör.¹⁰ Ovanstående definition karaktäriserar begreppet icke-statlig väpnad aktör för denna studie.

En grundläggande förutsättning för ett uppror är förekomsten av ett missnöje som inte anses kunna hanteras i det rådande politiska systemet. Missnöjet kan vara utspridd bland den större delen av befolkningen eller begränsad till en radikal elit. Om missnöjet är av begränsad karaktär så har den radikala eliten en utmaning att övertyga den mer passiva befolkningen om förändring genom bruk av våld.¹¹ Avsaknaden hos icke-statliga aktörer av att utnyttja konventionella medel för att uppnå en snabb förändring eller övertagande av makten för att nå sina politiska målsättningar gör att de väljer upproret som strategi.¹² Benägenheten hos aktörer att använda väpnat våld uppstår om de upplever att icke-våldsamma medel är kostsamma och inte bedöms vara effektiva för att nå målen. Genom att använda väpnat våld och utgöra en utmaning militärt kan det skapa förutsättningar att nå förhandling eller att besegra en regering. Ett inbördeskrig startar oftast genom en kombination av missnöje mot samhället, brist på fredliga alternativ, ovilja att tillmötesgå en opposition samt oförmåga hos den styrande regimen att hålla ned eller avskräcka möjligheten att använda våld. När konflikten väl startat fortsätter den intill dess att en sida är besegrad eller att en överenskommelse genom förhandling kan uppnås.¹³

¹⁰ Development, Concepts and Doctrine Centre, (2009), sid. 2-2, Joint Chiefs of Staff, (2009), sid. Xi, Nato, (2010), sid. E-4.

¹¹ Metz & Millen, (2004), sid. 6.

¹² Ibid, sid. 2.

¹³ Cunningham, m fl, (2009), sid. 573.

Tidigare forskning – Längd och upphörandet

I inledningen nämns att konflikter som baseras på uppror har en medianlängd på 6 till 10 år. Tidens påverkan är mer avgörande på den strategiska nivån än den taktiska framförallt på grund av de effekter som konflikten ofta långa tidsutsträckning genererar. En av dessa är att längden på konflikten medför att den mognar och kombattanternas struktur och syfte förändras. Konflikten natur förändras också väsentligt med tiden.¹⁴

Längden på konflikter kategoriseras i flera undersökningar som *kort* och *lång* varaktighet.¹⁵ Generellt kan konflikters utgång och längd ses som en funktion av balansen av militära kapaciteter mellan stater och rebeller och drivkrafter att finna eller nå en fredlig uppgörelse. Studier av terroristgrupper visar även att faktorer som ideologisk motivation, ekonomiska förhållanden, typ av regim, storlek på grupp och bredden på aktörens mål påverkar konfliktens längd.¹⁶

Konfliktens längd har en koppling till upprorsorganisationens militära kapacitet att utmana en statlig aktör. Tidigt i en konflikt finns en avgörande faktor som påverkar om en väpnad konflikt går den korta eller långa vägen. Överlever upprorsorganisationen sitt begynnelsestadium är det troligt att konflikten kommer pågå i flera år från början till slut.¹⁷ Upprorsmakare med stark militär kapacitet och konflikter där upprorsorganisationen har möjlighet att använda icke-våldsamma politiska aktiviteter har en tendens till att bli tidsmässigt kortare.¹⁸

Långa konflikter uppstår när varken upprorsorganisationen eller den styrande regeringen har några som helst incitament för att lägga ned sina vapen. Konflikter som innehåller flera externa aktörer medför att konflikter blir långa, bland annat aktörer som kan utnyttja veto för att förhindra att olika avtal kan implementeras. Men även konflikter som involverar fler icke-statliga aktörer inom ramen för konflikten tenderar även bli längre.¹⁹ Upprorsorganisationer som har möjlighet att genomföra operationer i periferin och därmed försvåra för stater att påverka upprorsorganisationen på ett avgörande sätt resulterar även det i längre konflikter.²⁰ Många uppror som pågår länge, 20 år eller mer, misslyckas på grund av att de inte kan vidmakthålla respekt och stöd. Stödet förloras främst på grund av omformulering av mål som upplevs främmande för befolkningen, tillämpning av terrortaktik och att regeringen, genom sociala och politiska reformer, underminerar upprorsorganisationens sak.²¹ Befolkningens stöd, geografiska faktorer och avsaknad av politiska alternativ påverkar med andra ord konfliktens längd.

Det är inte enkelt att kategorisera upphörandet då det ofta är flera faktorer och variabler som är bidragande. I *How insurgencies end* identifieras tre huvudsakliga indikatorer när en upprorsorganisation påbörjar sin nedåtgående spiral för att till slut upphöra. För det första ett ökat antal av avhopp och desertering från organisationen, framförallt från den högre ledningen

¹⁴ Long, Austin i Rid & Keaney, (red), (2010), sid.243-247, Connable & Libicki, (2010), sid. Xiv och sid. 80.

¹⁵ Jmf Cunningham m fl, (2009), Connable & Libicki, (2010), Jones & Libicki, (2008).

¹⁶ Cunningham m fl, (2009), sid. 572, Jones & Libicki, (2008), sid. 15.

¹⁷ Connable & Libicki, (2010), sid. 27-28, Byman, (2007), sid. 6.

¹⁸ Cunningham m fl, (2009), sid. 586.

¹⁹ Ibid, sid. 584 och sid. 587, Connable & Libicki, (2010), sid. xvii.

²⁰ Cunningham m fl, (2009), sid. 570 samt 592.

²¹ Connable & Libicki, (2010), sid. 30-31.

eller kärnan i organisationen. För det andra erhålls mer underrättelser från befolkningen som indikerar minskad legitimitet. Den tredje är förlust av fristäder och skyddade områden för aktören både internt i landet och gränsöverskridande, dvs. externt. Dessutom nämns faktorer som en dyrare ”marknad”, dvs. högre priser för materiel, information och andra tjänster samt sjunkande stöd internationellt och från diaspora.²² Förlust av externt stöd, fristäder och externt politiskt stöd karaktäriserar upphörandet av den väpnade kampen. Omvänt borde faktorerna vara bidragande faktorer till aktörens livskraft och fortsatta väpnade kamp.

Ur ovanstående går det att identifiera faktorer som påverkar konflikters längd och upphörande. De kan kategoriseras till aktörens kvantitativa och materiella resurser och immateriella kvalitativa resurser som exempelvis motivation. Dessa faktorer utvecklas nedan och struktureras utifrån ramverket tillfälle och villighet för att kunna användas vid analysen av empirin.

De teoretiska begreppen - Tillfälle och Villighet

Harvey Starr beskriver i en vetenskaplig artikel från 1978 konceptet tillfälle och villighet. Dessa två perspektiv är användbara för att strukturera orsaker, korreleringar och förklaringar vid studier om varför krig uppstår.²³ Tillfälle kan sammanfattas som den möjlighet som finns till interaktion mellan aktörer exempelvis mellan stater eller andra kollektiva aktörer. Villighet handlar istället om aktiviteter och processer som leder till att en aktör nyttjar dessa uppkomna tillfällen. Motivation och mål hos de politiskt ansvariga och processen som leder fram till ett beslut om krig eller att avstå från krig är kärnan i begreppet villighet.²⁴

Tillfälle

Tillfälle betyder att det finns en interaktion mellan individer i en stat och med en annan som gör det möjligt för en konflikt att uppstå. Tillfälle som möjlighet till interaktion har en koppling till möjligheter i omgivningen. Vissa möjligheter har inte funnits på grund av geografiska och rumsliga förhållanden men förändras av exempelvis tillgång till ny materiel eller teknik. En annan aspekt på tillfälle är att innehav av kapaciteter skapar tillfälle. Kapaciteter kan utgöras av soldater, vapen, stöd och pengar och har en koppling till de organisatoriska kapaciteter som möjliggör mobilisering. De resurser som finns tillgängliga i omgivningen är dels statiska (exempelvis terrängens beskaffenhet) eller mer dynamiska (uppstådd politisk instabilitet, närvaro eller frånvaro av externt stöd finansiellt, materiellt, fristäder etc.).²⁵ Tillfälle är de möjligheter omgivningen erbjuder till interaktion mot en motpart rent geografiskt och kapaciteter och resurser som möjliggör organisering.

Villighet

Beslutet och viljan att gå i krig eller väpnad kamp tas av individer, oftast beslutsfattarna i en organisation, och påverkas av deras bild av omvärlden och den rådande situationen. I detta finns även kalkyler, medvetet och undermedvetet, om fördelar och nackdelar likväl som kostnad och nytta av olika handlingsalternativ.²⁶ Denna kostnadsberäkning inkluderar även

²² Connable & Libicki, (2010), sid. 18.

²³ Starr, (1978), sid. 363-364.

²⁴ Ibid, sid. 364-365.

²⁵ Ohlson, (2008), sid. 138-139, Starr, (1978), sid. 366 och sid. 368.

²⁶ Starr, (1978), sid. 367 och sid. 369.

bedömda reaktioner på de egna alternativen gentemot omgivningen, exempelvis inrikes och utrikes förhållanden.²⁷

Aktörer har lättare att acceptera ett alternativ som innebär krig när andra alternativ är starkt begränsade eller helt uteslutande utifrån beslutsfattarens situationsuppfattning.²⁸ Villighet baseras till stor del på kognitiva processer såsom tolkningsförutsättningar och informationsbehandling rörande omgivningen. Processerna skapar och identifierar tillfällen som när de är givna skapar villighet att tillämpa krig som ett alternativ. Viljan kan baseras på verklig, förvanskad eller selektiv tolkning av fiendtligheter, hot, rädsla eller upplevd osäkerhet. Tidigare händelser som inträffat exempelvis förflyttningar eller av tiden uppbyggda fördomar och känslor såsom hämnd kan utgöra basen för detta.²⁹ Genom att villighet till stor del handlar om uppfattning om omgivningen så kan även ideologi påverka hur beslutsfattaren skapar sin bild av omvärlden. Villighet påverkas och förstärks av omvärldsbilder som kan hänföras till fiendtligheter och hot samt vem som är betraktad som fiende. Ohlson sammanfattar det med att det finns *input*, med existerande anledningar och tillgängliga resurser, som renderar i en *output* i form av val och beslut.³⁰ Interaktionen mellan beslutsfattarnas omvärldsbild som skapar anledningar vägs mot tillgängliga resurser (tillfälle) som formar valet av alternativ.

Villighet tar i slutändan sig uttryck i att samlas kring det valda alternativet och kommunicera och motivera anhängare att valet av väpnat våld är det enda rationella alternativet. Denna kommunikation behöver inte vara den egentliga orsaken utan den omformas för att bli attraktiv exempelvis genom att spela på politiska och ekonomiska orättvisor eller att ramverket anspelar på ideologiska och religiösa anledningar.³¹

Innebörden är att villighet berör processer kring beslutsfattares uppfattning om omvärlden och påverkas av händelser längre tillbaka i tiden. Känslotrömmar, som upplevs hotande, skapar rädsla och känsla av osäkerhet. Villighet kommer till uttryck i aktörens drivkraft och motivation.

Interaktion mellan tillfälle och villighet

Tillfälle kan påverka villigheten likväl som villighet kan framtunga tillfälle. Upplever en aktör att de har goda resurser och därmed högre tillfälle kan det främja en utveckling av villighet. Exempelvis kan innehav av resurser eller ökat välbefinnande skapa ett ökat självförtroende och en syn på sig själv som överlägsen vilket ökar villigheten. Villighet i form av uppfattningar och föreställningar om en annan aktör som alstrar hat, hämndbegär och rädsla kan skapa tillfälle att interagera. Trots att relationen mellan de två existerar är förhållandet att tillfälle skapar villighet det mest förekommande och viktigaste. Orsaken till att gå i krig verkar även kräva mindre villighet om det finns en hög grad av tillfälle.³² Tillfälle och villighet är med andra ord inte binära utan måste ses som ett kontinuerligt samspel och där förhållandet tillfälle skapar villighet är det vanligaste.

²⁷ Starr, (1978), sid. 369.

²⁸ Ibid, sid. 369-370.

²⁹ Ibid, sid. 370.

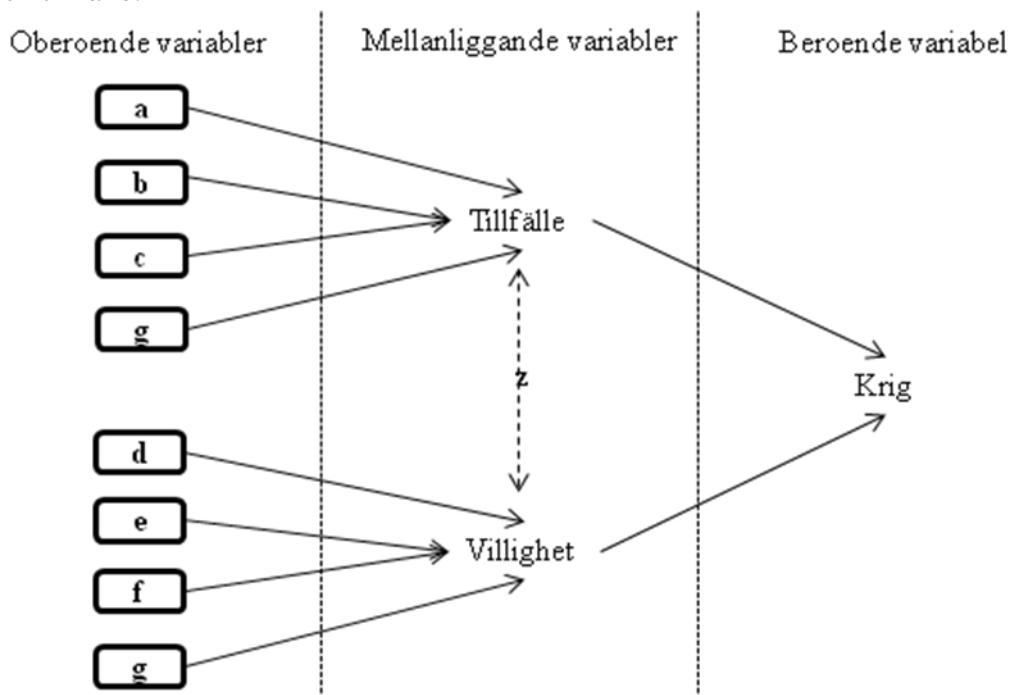
³⁰ Ohlson, (2008), sid. 141, Starr, (1978), sid. 372 - 373.

³¹ Ohlson, (2008), sid. 142.

³² Starr, (1978), sid. 377 - 378.

Självständigt arbete

Det finns även faktorer som påverkar både villighet och tillfälle. Ett exempel är nationalism där tillfälle skapas genom att mobilisera befolkningen som skapar kapacitet att bedriva krig. Men befolkningens stöd framkallar även vilja hos beslutsfattarna att tillämpa alternativet krig. Villighet att engagera sig i krig kan därför minskas genom att beslutsfattarna inte kan påräkna sig befolkningens stöd.³³ Befolkningens stöd är därför en faktor som påverkar både villighet och tillfälle.

Figur 1: Oberoende, mellanliggande och beroende variabler³⁴

Figur 1 sammanfattar de teoretiska begreppens analytiska ramverk och illustrerar sammanhanget av de oberoende variablerna som påverkar tillfälle och villighet som leder till att krig uppstår. Figuren illustrerar att det finns oberoende variabler som kan isoleras till enbart tillfälle eller villighet (a-c och d-f). Dessutom finns det oberoende variabler som inverkar på båda (g). De två mellanliggande variablerna påverkar även varandra (z) vilket innebär att finns villighet kan det skapa eller utveckla tillfälle och tvärtom.³⁵

Tillfälle

Befolkningens stöd

Tidigare forskning visade att långa konflikter ofta misslyckas genom förlust av befolkningens stöd. Befolkningens stöd påverkar variabeln tillfälle och är en viktig faktor för den icke-statliga väpnade aktören att rekrytera och mobilisera personal till sin organisation. Ett minskat stöd kan påverkas av metoder såsom terrortaktik och att den sittande regeringen inför sociala och politiska reformer. Befolkningens stöd påverkar därmed de båda variablerna tillfälle och villighet. En indikator på minskat stöd från befolkningen är ökat samarbete framförallt genom informationslämning till den icke-statliga väpnade aktörens motpart.

³³ Starr, (1978), sid. 373 och sid. 377.

³⁴ Ibid, sid. 376.

³⁵ Ibid, sid. 376.

Befolkningens stöd påverkar även villigheten genom att befolkningens stöd för aktörens sak ackumulerar och skapar vilja hos den icke-statliga väpnade aktörens beslutsfattare att bedriva sin väpnade kamp. Ett minskat stöd från befolkningen sänker därmed villigheten.

Externt stöd

Enligt tidigare forskning erhåller 75 % av upprorsorganisationerna någon form av externt stöd och dess stabilitet påverkar upprorets upphörande.³⁶ Stöd till upprorsorganisationer kan erhållas i olika former såsom finansiellt, politiskt och militärt. Stödet kan komma från andra stater, diaspora, andra upprorsorganisationer eller religiösa grupper. Stöd från stater är, i jämförelse med andra former, bland det viktigaste och drivs oftast mer av realpolitiska ambitioner än ideologisk, etnisk eller religiös samhörighet och övertygelse. Externt stöd utgörs framförallt av vapen, materiel och pengar.³⁷

Diaspora är ett externt stöd som primärt är finansiell och anses mindre viktigt om konflikten har ideologiska förtecken utan är mer kopplat till etnicitet. Diasporastöd har ofta ökat icke-statliga väpnade aktörers kapaciteter och möjliggjort att de kan motstå upprorsbekämpares åtgärder. Vikten av diaspora ökar vid en förlust av annan stats stöd. Diaspora handlar om folkgruppers känsla för hemlandet och sympati för kampen. För att erhålla finansiellt och politiskt stöd spelar upprorsorganisationerna ofta på sympatierna och på den inneboende skuld som folkgrupper känner som inte deltar i kampen. Diaspora erbjuder dock inte den breda palett av stöd som en framförallt angränsande stat kan erbjuda.³⁸ Innebörden av ovanstående är att diasporastöd primärt har en etnisk koppling samt att stödet kan öka i betydelse om stöd från annan stat förloras.

Externt stöd ökar aktörens resurser och kapacitet vilket påverkar variabeln tillfälle och utgörs av ekonomisk, materiellt och militärt stöd. Stöd från andra stater anses vara den viktigaste formen och behovet för aktören är ett stabilt stöd över tiden. Diasporastöd är en form av externt stöd som primärt bidrar ekonomiskt och är extra värdefull om externt stöd från annan stat saknas.

Fristäder

Tillgång till fristäder är en viktig faktor för att lyckas med upproret. Fristäder är säkra områden som kan finnas utanför de för konflikten nationella gränserna (externt) eller innanför nationens gränser (internt). Externa fristäder är värdefulla då de försvårar motpartens påverkan genom existens i annan stat. Fristäder skapar förutsättningar för utbildning, organisering och att lagra och tillverka vapen samt i vissa fall övervintring. Fristäder som upplåts frivilligt av en stat är att föredra då gynnsam terräng kan väljas.³⁹ Innebörden är att förekomsten av en extern fristad skapar förutsättningar för uthållighet genom att de är svåra att påverka. Interna fristäder har ofta samma funktion som externa fristäder men kan inte alltid användas för träning utan mer som platser för planering, återhämtning och tillverkning av bomber. Aktörer som verkar i urban terräng kan oftast inte påräkna sig ett jämnt och frivilligt upplåtande av säkra områden. En förlust av urbana fristäder kan indikeras av att den väpnade

³⁶ Connable & Libicki, (2010), sid. 63-64.

³⁷ Byman m fl., (2001), sid. Xvi ff, Connable & Libicki, (2010), sid. 64.

³⁸ Byman m fl., (2001), sid. 42ff.

³⁹ Connable & Libicki, (2010), sid. 38ff.

aktören tvingas ut till landsbygden.⁴⁰ Slutsatsen är att externa fristäder bidrar med fler egenskaper än de interna framförallt inom ramen för träning, organisering och övervintring.

Fristäder skapar förutsättningar för aktören att organisera sig och utbilda medlemmar och bidrar till kapacitets- och resursuppbyggnad vilket påverkar variabeln tillfälle. Fristäder har enligt tidigare forskning en starkt korrelerande faktor till att förlust av densamma avsevärt försvårar den väpnade kampen. Fristäder kategoriseras i externa och interna. Externa fristäder skiljer sig från de interna genom att områdena är svårare för motparten att påverka vilket möjliggör för den icke-statliga väpnade aktören att bedriva utbildning, förvara materiel och återhämta. Längre konflikter påverkas av geografin då aktörer kan uppträda så att motparten hindras att påverka på ett avgörande sätt. Externa fristäder har denna försvårande effekt.

Villighet

Politiska målsättningar – Form och karaktär på den väpnade kampen

Varför går då inte alla aktörer med på att uppnå en politisk förhandling? En aktör väljer oftast icke-våldsamma politiska medel om de anser att det har en bättre effekt för att nå sina mål.⁴¹ Nyckeln är att förstå aktörens mål och deras förmåga och medel de förfogar över för att nå målen. Om en aktör har smala mål, exempelvis att driva igenom en politisk förändring eller bibehålla status quo, är det troligare att konflikten får en politisk lösning. Anledningen är att smala mål möjliggör en politisk lösning genom förhandling varvid viljan att använda icke-våldsamma metoder ökar. Breda målsättningar karaktäriseras av vilja att förändra en regim, skapa ett imperium eller total förändring av den sociala ordningen. I och med att det existerande styret har mycket att förlora när en aktör har bredare mål är det svårare att uppnå en politisk uppgörelse.⁴² Orsakerna bakom aktörens uppror påverkar dess målsättningar och därmed incitamenten för att använda väpnat våld.

Uppror kan kategoriseras utifrån de politiska målsättningar upproret har. Det finns flera kategorier men för studien har de som karaktäriserar breda målsättningar och därmed en lång väpnad kamp valts.⁴³ Defensiva konflikter karaktäriseras av avsikten att befria sig från ett rådande styre för att erhålla autonomi, så kallat *frigörelsuppror*.⁴⁴ I frigörelsupproret används krafterna i upproret för att befria sig från den styrande makten som anses vara ockupanter grundat på skillnader i etnicitet eller kultur.⁴⁵ Huvudsaklig drivkraft i den här typen av konflikter är grundat på bitterhet mot ockupationen och inblandning och styre av ockupanter, äkta eller upplevd. Reformen (exempelvis sysselsättning, skola och rösträtt) är inte nyckeln till lösning i denna typ av konflikt. Innebörden är att denna form av konflikt är svårare att bemästra då införande av reformer inte löser konfliktens grundläggande orsaker. Distinktionen mellan ockupanter och upprorsorganisationen och dess anhängare medför att vissa upprorsorganisationer vill uppfattas som frigörelse- eller befriarrörelse då detta förenklar mobilisering av stöd och att uppnå intern enighet.⁴⁶ De politiska målsättningarna i dessa typer av konflikter är breda vilket medför att en politisk lösning är svår att uppnå och indikerar en lång konflikt. En intressant del är att väpnade aktörer kan vilja uppfattas driva ett

⁴⁰ Connable & Libicki, (2010), sid. 43-44 och sid. 92-93.

⁴¹ Jones & Libicki, (2008), sid. 13.

⁴² Ibid, sid. 20-21.

⁴³ Jmf Milstein, (2008), sid. 1, Metz & Millen, (2004), sid. 2, Widén & Ångström, (2005), sid. 195-196.

⁴⁴ Milstein, (2008), sid. 1, Metz & Millen, (2004), sid. 2-3.

⁴⁵ Metz & Millen, (2004), sid. 2-3.

⁴⁶ Ibid, sid. 3.

visst mål, exempelvis frigörelse, då detta skapar bättre förutsättningar att mobilisera stöd och få enighet.

En form av krig som liknar det som kan hänföras till frigörelseuppror är *Etniska krig* där staten och dess befolkning och gränser är det som ifrågasätts.⁴⁷ Befolkningens lojalitet är inte lika viktig jämfört med ideologiska konflikter då etnisk identitet är mer statisk och politiska och ideologiska åsikter är mer föränderliga.⁴⁸ Kategoriseringen av konflikter är ett problem och är inte alltid tydlig och aktörers mål kan förändras med tiden och därmed konfliktens karaktär. Dessutom kan aktörer dölja sina egentliga mål och agendor.⁴⁹ Kategorisering av konflikter är inte binär utan kan förändras med tiden. Trots det så medför en analys av konfliktens karaktär förståelse för drivkrafterna bakom konflikten och de politiska målsättningarna och därmed faktorer som påverkar villigheten.

Politiska målsättningar påverkar villigheten att använda väpnat våld då bredden av målen är en faktor som avgör om en politisk lösning är möjlig. Slutsatsen är att breda mål ökar villigheten att använda väpnat våld och längden på konflikten ökar. Indikatorer på breda mål är vilja till förändring av territorium, regim och social ordning, dvs. frigörelse och etniska uppror. Smala mål indikeras av viljan att driva igenom vissa politiska förändringar eller att vidmakthålla status quo.

Avsaknad möjlighet att använda icke-våldsamma politiska aktiviteter kan hänföras till tillfälle då det ger ett begränsat tillfälle inom ramen för de politiska aktiviteterna, dvs. begränsningar att agera i det politiska forumet.

Motivation – Ideologi och aktörens medlemmar

Enligt tidigare beskrivning har den icke-statliga väpnade aktören olika politiska målsättningar som påverkar konfliktens karaktär. Drivkrafterna påverkar aktörens struktur och har en koppling till vilken karaktär våldet får. Drivkrafter i en konflikt kan enligt tidigare beskrivning vara baserad på ideologiska, etniska, religiösa, kulturella och ekonomiska grunder. En icke-statlig väpnad aktör har någon form av organisation där individers beteende i organisationen är styrande för aktörens motivation som kollektiv. En distinktion måste göras på individernas värderingar eller vad de tror på och motiv. Motiven är det som skapar energi till individernas beteende och för att beteendet ska uppstå krävs det tillfälle eller möjlighet att kunna agera. Grupper eller organisationer har inte motivation utan det är individerna som har det eller låter sig motiveras.⁵⁰ Det är därför viktigt att identifiera individen i organisationen och deras motivation och hur organisationen som kollektiv kan motivera sina anhängare.

Ideologi är en faktor som bidrar till motivation och är ett ramverk som enar, inspirerar och bidrar till att förklara ett orättvist och icke-legitimt system. Dessutom bidrar ideologin till att rättfärdiga det, enligt organisationens tycke, rationella användandet av väpnat våld. Ideologi är viktigast vid *nationella* uppror då förändring av det politiska styret kräver befolkningens stöd och samtycke till det.⁵¹ Oavsett typ av ideologi finns det gemensamma drag och det är att något i omgivningen anses felaktigt, baserat på exempelvis orättvisor eller förtryck. En aktör,

⁴⁷ Widén & Ångström, (2005), sid. 40.

⁴⁸ Ibid, sid. 204-205.

⁴⁹ Ibid, sid. 40, Metz & Millen, (2004), sid. 3.

⁵⁰ Abrahamsson (1996), sid 128, Ahrne (1994), sid 28-29.

⁵¹ Millen & Metz, (2004), sid. 6-7.

kollektiv eller enskild, identifieras som ansvarig och pekats ut som fienden (goda och onda). Ideologin används sedan för att kommunicera ett alternativ till en bättre värld eller omgivning, en vision eller dröm, som återknyter både historiskt och till en ideal framtid.⁵² För att realisera drömmen eller visionen rättfärdigas användandet av våld. Ideologin konstruerar en medveten utvald bild av verkligheten som kommuniceras så att den attraherar individer som tror på den men även för att kunna attrahera de som är passiva.⁵³ Ideologier är därför viktiga för att mobilisera dels individer till organisationen och dels befolkningens stöd.⁵⁴

Det är dock inte ett likhetstecken med aktörens strukturerade ideologi och motivationen hos individerna som söker sig till den. Motivation byggs upp av andra faktorer som personlighetsdrag, social bakgrund och klasstillhörighet, organisationens medel och metoder för att rekrytera och övertyga om organisationens sak samt medel för att främja hängivenhet och lojalitet.⁵⁵ Hur dessa faktorer påverkar organisationen kan förstås utifrån organisationens sociala och ekonomiska kapital.

Organisationen är beroende av att attrahera medlemmar för att driva sin verksamhet och växa för att nå sina målsättningar. Organisationens motivation kommer påverkas av vilka individer som attraheras. Attraktionskraften kommer att påverkas av aktörens ekonomiska och sociala kapital. Socialt kapital är tillgångar i form av sociala band såsom delad identitet utifrån religion, etnicitet, kultur och ideolog som skapar sammanhållning. Organisationer som attraherar utifrån socialt kapital har mindre behov av att utnyttja materiella intressen för att locka medlemmar. Ledningen anspelar på framtida belöningar i form av sociala fördelar och organisationen karaktäriseras av *aktivister* och lockar till sig individer med gemensam identitet. Strategierna baseras på långsiktiga mål och aktören använder våld selektivt. Aktören har en hög disciplin men är känsliga för plötslig påverkan som förändrar medlemskap och förändrar förväntningar.⁵⁶

Organisationer som attraherar utifrån sitt ekonomiska kapital lockar medlemmar med kortsiktiga materiella intressen och motiveras av snabb ekonomisk eller materiell utdelning. Organisationer karaktäriseras av *opportunisterna* och har en sämre disciplin för att kontrollera sina medlemmar och använder ekonomiska utdelningar för att behålla sina medlemmar. Urskillningslöst våld och taktik som inbegriper tvång, dels i rekryteringen och dels mot befolkningen i syfte att erhålla resurser, karaktäriserar dessa organisationer.⁵⁷ Det urskillningslösa våldet innebär att befolkningen och dess stöd inte är lika viktigt för organisationer med högt ekonomiskt kapital vilket även karaktäriserar etniska konflikter. Organisationer med lågt ekonomiskt kapital och högt socialt kapital torde därmed vara mer beroende av befolkningens stöd.

Ovanstående resonemang är viktigt då organisationer, oavsett typ av kapital, har olika former av framtida fördelar och belöningar som attraherar olika grad av hängivna medlemmar. Lägre ekonomiskt kapital och högt socialt kapital attraherar mer hängivna medlemmar med

⁵² Smelser, (2007), sid. 87.

⁵³ Ibid, sid. 88, Millen & Metz (2004), sid. 6-7.

⁵⁴ Smelser, (2007), sid. 89.

⁵⁵ Ibid, sid. 89-91.

⁵⁶ Weinstein, (2005), sid. 599-602, Weinstein, (2007), sid. 9-12.

⁵⁷ Ibid.

långsiktiga mål och vice versa.⁵⁸ Motivationen får inte ses som binär, dvs. att organisationer endast har högt socialt kapital eller endast högt ekonomiskt kapital. Organisationen och våldet formas olika beroende på var i skalan tyngdpunkten på kapitalet finns.

Motivation hos organisationen struktureras till begreppet villighet och formas av ideologi och motivation hos medlemmarna. Ideologi skapas utifrån något som anses felaktigt, baserat på exempelvis orättvisor eller förtryck. Ideologin kan utifrån en realisation om en dröm eller vision rättfärdiga användandet av våld. Ideologier stödjer mobiliseringen av individer dels till organisationen och dels genom att det främjar befolkningens stöd och påverkar tillfälle i form av rekrytering. Villighet påverkas av organisationens sociala och ekonomiska kapital då det attraherar olika typer av hängivna medlemmar. Aktörer med högt socialt kapital har störst förutsättning att skapa högre villighet i organisationen och är beroende av befolkningens stöd. Indikatorer på socialt kapital utgörs av narrativ som betonar immateriella resurser såsom ideologiska, religiösa, etniska och kulturella motiv och en framtid som är bättre än den rådande.

Externt politiskt stöd

Förutom det materiella eller finansiella externa stödet kan stater ge politiskt och diplomatiskt stöd genom uttalat stöd i internationella sammanhang och även vara av uppmuntrande karaktär och främja individer eller andra aktörer att delta i den väpnade kampen.⁵⁹ Att uttalandena påverkar villigheten kan förklaras att organisationen får ett erkännande som ökar och stärker det symboliska kapitalet.⁶⁰ Det externa politiska stödet kan även motivera befolkningen att delta och stödja den väpnade kampen.

Sammanfattning - Operationalisering av teorin

Faktorer som påverkar de teoretiska begreppen tillfälle och villighet för en icke-statlig väpnad aktör har identifierats i ovanstående teoretiska ramverk. Utvecklandet av det teoretiska ramverket har utifrån kvantitativ och kvalitativ forskning identifierat faktorer som påverkar en icke-statlig väpnad aktör att bedriva sin verksamhet. Utifrån detta går det att extrahera oberoende variabler som kan grupperas till respektive begrepp och identifiera indikatorer för variablerna som används i analysen av fallstudien i avsnitt 4.

Nedanstående tabell kategoriserar faktorerna, de oberoende variablerna, som är de framträdande och som bär mot respektive mellanliggande variabel tillfälle och villighet.

Tillfälle	Villighet
Externt stöd <ul style="list-style-type: none"> • Statligt officiell eller inofficiell • Diaspora • Finansiellt, materiellt, personellt 	Politiska målsättningar <ul style="list-style-type: none"> • Breda mål - Nationell frigörelse • Smala mål – Förändrad politisk ordning
Fristäder <ul style="list-style-type: none"> • Säkra områden internt och externt som möjliggör utbildning, materielförvaring och återhämtning 	Medlemmars motivation <ul style="list-style-type: none"> • Kommunicerad ideologi • Attraherar utifrån socialt kapital – sociala band utifrån delad identitet

⁵⁸ Weinstein, (2005), sid. 604 – 605.

⁵⁹ Byman m fl., (2001), sid. Xvi ff, Connable & Libicki, (2010), sid. 64.

⁶⁰ Broady, (1998), sid. 6.

Befolkningens stöd <ul style="list-style-type: none">Möjliggör rekrytering, tillgång till materiel och förnödenheter samt infrastruktur	Externt politiskt stöd <ul style="list-style-type: none">Officiellt uttalat stödKan påverka befolkningens stöd för aktörens sak
---	--

3 Metod, material och centrala begrepp

Metod

Det valda ämnet är komplext i sin karaktär då flertalet faktorer och inflytelser påverkar en konflikts längd. Dessa faktorer är oftast bidragande men har inte alltid ett kausalt samband.⁶¹ Genom att använda de två beskrivna teoretiska begreppen och det teoretiska ramverket finns förutsättningarna att lyfta de bidragande oberoende variablerna till mellanliggande variabler som har kausalt samband mellan varandra. Det övergripande teoretiska angreppssättet för studien är deduktiv och metoden är primärt kvalitativ med analys av tryckta källor som huvudsaklig teknik.⁶² Den kvalitativa metoden har valts för att uppnå en närhet till studieobjektet som studeras och förklaras, i detta fall den *Provisional Irish Republican Army (PIRA)*. Resultatet kommer därmed att påverkas av den växelverkan som sker mellan teori och empiri och påverkas av forskarens tankemässiga uppfattningar och de beskrivningar som görs utifrån materialet.⁶³ Detta måste jag som forskare förhålla mig till vid undersökningen och vid tolkningen av resultatet. Studien har en förklarande ansats och kommer att innebära ett urval av möjliga förklaringar till huvudfrågan.⁶⁴ Resultatet av undersökningen kan vara svår att generalisera genom en fallstudie. Men genom att ett tydligt teoretiskt ramverk används med utvecklade begrepp kan resultatet prövas empiriskt mot andra fall. Underlaget till studien kommer att samlas in genom att använda litteratur och tidsskrifter. Inom ramen för det teoretiska ramverket har så ny litteratur som möjligt använts för att följa det aktuella forskningsläget.

Metoden att använda en fallstudie har valts för studien, den icke-statliga väpnade aktören *PIRA* under konflikten i Nordirland 1969-2002. Valet att använda en enda fallstudie påverkar resultatets generaliserbarhet till andra kontexter men kan i vissa fall motiveras. Valet av en enda fallstudie motiveras med att det är ett extremt fall - dubbla tiden för en mediankonflikt mellan stat och icke-statlig aktör. Genom att kvalitativt studera en konflikt där en icke-statlig väpnad aktör bedrivit sin verksamhet över lång tid kan faktorer identifieras som skapar dessa förutsättningar. Då de teoretiska begreppen primärt är framtagna för att användas vid studier av mellanstatliga krig kan studien medföra en utveckling av de teoretiska begreppen för fortsatta analyser av icke-statliga väpnade aktörer. Då denna studie operationaliserar begreppen utifrån en icke-statlig väpnad aktör och prövas empiriskt kan det även motivera valet av en enda fallstudie.⁶⁵

Analysmetoden som används i analysen av empirin är en kvalitativ processpåring. Metoden används för att kunna spåra kausala kedjor och kausala mekanismer mellan oberoende

⁶¹ Connable & Libicki, (2010), sid. Xii.

⁶² Holme & Solvang (2001), sid 91.

⁶³ Ibid, sid. 92.

⁶⁴ Rienecke, (2003), sid. 25-26.

⁶⁵ Yin, (1994), sid. 38.

variabler och utfallet och dess påverkan på den beroende variabeln.⁶⁶ Det utvecklade teoretiska ramverket är framtaget för att utifrån identifierade oberoende variabler förklara påverkansfaktorer på de mellanliggande variablerna tillfälle och villighet som påverkar den beroende variabeln *användandet av väpnat våld*. Tillfälle och villighet är variabler som förklarar aktörers val att använda väpnat våld, därmed får det anses vara en förutsättning för att våld ska kunna bedrivas över tid. Hur dessa variabler förändras över tiden, från det att det väpnade våldet började till det slutade, förklarar orsakssambanden som vidmakthöll den väpnade kampen. Processpåring, som analysmetod, passar därmed för det valda teoretiska ramverket och bidrar med att forskaren kan observera förändringar i de mellanliggande variablerna över tiden.

Mätningar i kvalitativa studier skiljer sig från de kvantitativa. Studien mäter de oberoende variablerna utifrån förändringar, dvs. om det sker en ökning eller minskning vid en given punkt. Mätningar påverkas givetvis av forskarens tolkning men genom att tydligt redovisa och argumentera för ställningstagandet och god intersubjektiv prövbarhet får reliabiliteten anses vara uppfylld. Genom att analyser görs löpande ökar tydligheten i de slutsatser som utvecklas vid analysen. Förändringen jämförs med den beroende variabelns utfall vid den givna tidpunkten baserat på statistisk underlag. Det statistiska utfallet är dock baserat på en upplösning av år men utgör inget problem då kvalitativ fakta kan ge ögonblicksbilder om omfattningen vid ett visst givet tillfälle. De oberoende variablerna med tillhörande indikatorer som utvecklats i teoriavsnittet används för att spåra de faktorer som påverkar tillfälle och villighet. De ur empirin identifierade förändringarna som analysmetoden ger används därefter för att i växelverkan med det teoretiska ramverket förklara och utveckla slutsatser över faktorernas påverkan på den väpnade kampen över tid och dess avslut. Resultatet identifierar därmed faktorer som bidrar till att en icke-statlig väpnad aktör kan bedriva sin väpnade kamp över tid.

Analysen av empirin struktureras i tidsperioder grundat på våldets intensitet över tid. Den första perioden är en eskalationsfas under 1970 – 1972 då våldet gradvis steg för att under slutet av 1972 kulminera. Den andra perioden är en de-eskalations fas 1973 – 1976 och den tredje fasen 1977 – 1994 omfattande en period med en jämn nivå av väpnat våld. Det finns dock en inneboende eftersläpning då effekter av en variabel inte ger resultat på en gång. I och med att varje variabel analyseras och redovisas efterhand och därefter analyseras mot de andra kan dessa eftersläpningar observeras, vilket även är en inneboende styrka vid processpåring. Samtliga oberoende variabler analyseras i botten i varje tidsperiod och gör det möjligt att se påverkansfaktorer på de båda mellanliggande variablerna tillfälle och villighet.

Material

Att erhålla material från primärkällor utan att genomföra intervjuer vid studier av icke-statliga väpnade aktörer är i grunden svårt. Aktörerna har ofta inga officiella mötesanteckningar eller andra officiella primärkällor och har ofta en vilja att dölja sin verksamhet. Det gör att sekundärkällor är de mest tillgängliga materialet. Det huvudsakliga materialet i denna studie utgörs av litteratur som kommer ifrån sekundärkällor. Sekundärkällor kan påverkas av närhetskriteriet i tid och rum genom att flertalet skrifter producerats långt efter konflikten. Författarens syfte och i sin tur bearbetning av källor, det så kallade beroendekriteriet, har även en påverkan. Närhetskriteriet gör att litteraturen bör komma så nära tiden för det inträffade

⁶⁶ Bennett & George, (2005), sid. 206.

som möjligt. I denna studie kommer inte enbart litteratur som är den senaste att användas utan litteratur så nära tiden för det som studeras kommer att eftersträvas. I studien kommer en bredd av litteratur användas för att få en så heltäckande bild som möjligt och minimera problemet. Litteraturen kommer även att kompletteras av tidsskrifter som har publicerats så nära tiden för det inträffade som möjligt för att minimera problemet med närhetskriteriet. Huvuddelen av författarna har använt intervjuer av medlemmar och andra aktörer involverade i konflikten vilket får anses som en styrka med materialet. Materialet har i vissa fall innehållit skiftande information varvid triangulering genomförts för att åskådliggöra en så korrekt bild som möjligt av händelser.

Huvuddelen av författarna är erkända inom ämnesområdet och används frekvent som referenser i annan litteratur och tidsskrifter. Trots det kan förvrängningar och författarnas syfte påverka materialets tillförlitlighet. Genom att använda renommerade författare inom området och en bredd av litteratur och publicerade artiklar får sekundärkällornas begränsningar anses som omhändertagna. Vid studierna av litteraturen har särskiljande från fakta och författarnas slutsatser varit en viktig del. Detta är en viktig parameter då deras slutsatser är formade i sin kontext och utifrån perspektiv för deras syften.

4 Resultat

Konfliktbakgrund

Irland har en tradition av användande av väpnat och fysiskt våld och militär republikansk nationalism kan dateras till 1790-talet och organisationen *United Irishmen* som genom våld ville separera Irland från England.⁶⁷ Det är dock under modern tid som ett antal passager är särskilt viktiga att nämna och som format det PIRA som bildades i januari 1970. I Dublin 1916 deklarerades Republiken Irland genom ett uppror av *Irish Republican Brotherhood* som förfogade över en styrka om 11–12000. Följden av upproret blev att britterna avrättade de irländska upprorsledarna vilket intensifierade de nationalistiska känslorna och mobiliserade flera tusen som hängivet vände sig mot Englands styre. Den önskade effekten, att underminera rebellerna, skapade istället martyrer, hjältar och ett ökat stöd från befolkningen för rebellernas sak.⁶⁸

IRA bedrev under åren 1919 – 1921 ett våldsamt frihetskrig och de brittiska styrkorna svarade genom att bestraffa en större del av befolkningen och anklaga dem för samröre med IRA. IRA stärktes ytterligare genom att britternas legitimitet underminerades bland de irländska nationalisterna.⁶⁹ 1921 träffades en överenskommelse som avslutade gerillakriget med IRA och den brittiska regeringen drog tillbaka sina styrkor från 26 av de 32 kommunerna i Irland. I de 26 katolskt dominerade områdena etablerades *"the Irish Free State"* övriga 6, innehållande en majoritet av protestanter, bildade Nordirland under brittisk ledning som styrdes lokalt genom *Stormont*.⁷⁰

1922-23 utkämpades ett inbördeskrig i de 26 kommunerna men republikanerna besegrades av den *"fria statens"* styrkor. Några av republikanerna reformerades till IRA och till Sinn Fein.

⁶⁷ Bell, (1997), sid. 3-4, English, (2003), sid. Xviii.

⁶⁸ English, (2003), sid. 4-6.

⁶⁹ Ibid, sid. 16-17.

⁷⁰ Drake, (1991), sid. 43, UK Army, (2006), sid. 1-4.

IRA förnekade legitimiteten av parlamenten i Dublin och Belfast och rätten för Storbritannien att styra över Nordirland. De bedrev terroraktiviteter över hela Irland fram till Irland utropades som republik 1948. Fokus riktades då mot Nordirland men högkvarteret i Dublin behölls.⁷¹

1948 fick Nordirland sin konstitution och *Unionisterna* vann 40 av de 52 platserna i Stormont och kunde därmed skapa en fördelaktig position. Alla viktiga poster bemannades av protestanter och under tidigt 60-tal hade diskrimineringen av katoliker blivit institutionaliserad och huvuddelen av katolikerna levde under svåra förhållanden i slumområden. Katolikernas reaktioner mot diskrimineringen kommunicerades genom *Northern Ireland Civil Rights Association* (NICRA) som fokuserade på sociala reformer för att minska diskriminering.⁷²

Under 60-talet lämnade många IRA men 1968 vaknade det insomnade IRA till liv igen efter en tids stiltje och republikanerna hade genom sina program för förändrande reformer fått en god publicitet och lyckats attrahera yngre idealister. IRA ansåg att militära åtgärder behövdes som stöd för att uppnå de sociala reformerna. I oktober 1968 kom starten på ett gradvis ökat våld då en NICRA marsch stötte ihop med en *Orange order* marsch (protestanter). Den lokala Nordirländska polisen *The Royal Ulster Constabulary* (RUC) sattes in och fick ett dåligt rykte på grund av sitt övervåld och partiskhet till protestanternas fördel.⁷³

Den katolska arbetarklassen fruktade, på grund av den våldsamma utvecklingen, attacker och överfall från lojalister. IRA utgjorde på så sätt säkerhetsgaranten och de brittiska försöken att få bort IRA ansågs av den katolska arbetarklassen som en attack på deras rätt till självförsvar. Rätten att använda våld var därmed enligt katolska befolkningen motiverat.⁷⁴

December 1969 bildades PIRA av medlemmar som inte delade den mer fredliga linjen som ledningen av *Official IRA (OIRA)* ville bedriva och ansåg att den väpnade kampen var det enda alternativet. Kärnan i ledningen var inledningsvis 13 personer med ungefär lika många anhängare.⁷⁵ Konflikten i Irland var inte ny och möjligheten att använda våld för att ena Irland och få bort det brittiska styret hade bedrivits av flera generationer.

Det väpnade våldet över tid

För att kunna spåra hur de två variablerna tillfälle och villighet påverkar det väpnade våldet krävs en analys av hur intensiteten av våldet karaktäriseras under konflikten. Den beroende variabeln i denna studie är det väpnade våldet och för att kunna observera förändringar används statistik utifrån underlag från Nordirländska polisen.

⁷¹ Drake, (1991), sid. 45.

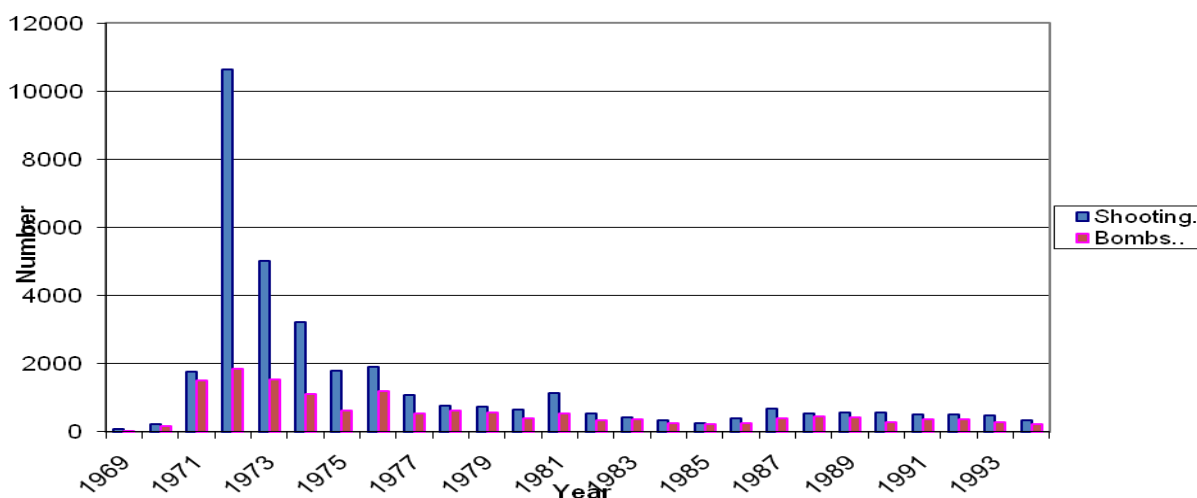
⁷² UK Army, (2006), sid. 2-2.

⁷³ Bell, (1997), sid. 349-350, Drake, (1991), sid. 44.

⁷⁴ Mulholland, (2007), sid. 397-398.

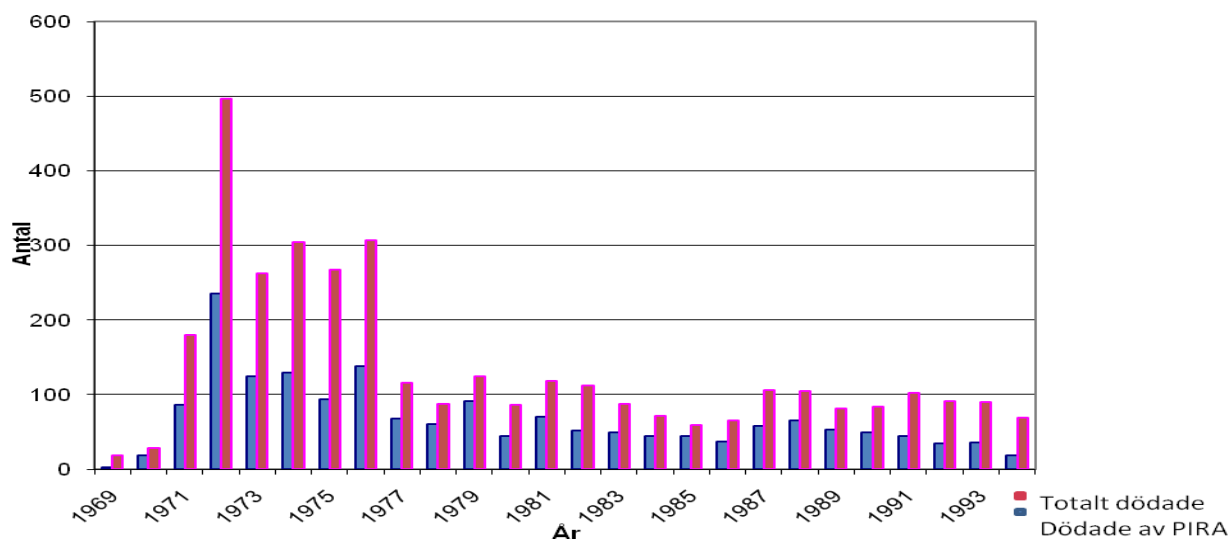
⁷⁵ Bell, (2000), sid.127, English, (2003), sid. 105-106.

Självständigt arbete

Figur 2: Skjutningar och bombningar i Nordirland i perioden 1969 - 1994⁷⁶

Diagrammet visar data över antalet bomb- och skottlossningsincidenter i Nordirland perioden 1969-2002. Det krävs dock lite försiktighet med underlaget då det även innehåller skottlossningar från säkerhetsstyrkor och andra paramilitära styrkor. PIRA var den största och mest våldsamma vilket ändå visar trenden på våldet. För att ytterligare komplettera bilden finns det statistik över hur många IRA (från 1970 och framåt PIRA) dödade över tid.

Figur 3: Antalet dödade i perioden 1969 - 1994⁷⁷

Underlagen överensstämmer avseende våldets trend över tid och utifrån detta kan konflikten indelas i tre faser. Första fasen, 1970 – 1972, täcker eskalationen av våldet till dess kulmination 1972. Andra fasen, 1973 – 1976, då det väpnade våldet de-eskalerade drastiskt

⁷⁶ http://www.psn.police.uk/security_related_incidents_cy.pdf [besökt senast 110311] samt <http://cain.ulster.ac.uk/ni/security.htm#06> [besökt senast 110311].

⁷⁷ English, (2003), sid. 379.

förutom med en avvikelse 1976. Under 1975 intogs en vapenvila som måste beaktas rörande våldets intensitet under perioden.⁷⁸ Slutligen 1977 – 1994 en period med låsta positioner där våldet låg på en mer jämn nivå till eldupphöravtalet år 1994. Kategoriseringen av det väpnade våldet i skottlossningar och bombningar utgör studiens definition på väpnat våld.

Perioden 1970 – 1972 – Eskalering

Tillfälle

Externt stöd

Diasporastöd är viktigt för aktörer som inte har statsstöd och PIRA etablerade tidigt externt stöd via diaspora genom ett nätverk av etniska irländare i USA. PIRA hade initialt gamla vapen som inte ansågs tillräckliga för att eskalera konflikten. Redan 1969 ansågs kriget i Nordirland av Irlandsamerikaner som ett frigörelsekrig från ockupationsmakten Storbritannien och det fanns ett stort stöd för PIRA:s verksamhet. Våren 1970 etablerade PIRA kontakt med före detta IRA veteraner i USA som organiserade finansiellt och materiellt stöd. En veteran organiserade diasporastöd genom *Irish Northern Aid Committee* (NORAID) och levererade tidigt 1970 pengar till republikanerna. Pengarna var framförallt till för att stödja PIRA fångarnas familjer och under de första åren sändes 600 000\$ via Irland.⁷⁹ Nätverket av tidigare IRA veteraner medförde att PIRA snabbt kunde erhålla finansiellt diasporastöd. Dessutom sändes pengarna till Irland vilket minskade insynen från Storbritannien.

Sex månader efter första mötet i USA började dolda försändelser av vapen strömma in även det organiserat av en IRA veteran. NORAID användes som täckmantel för finansieringen av vapeninköpen men finanser erhöles även från andra sympatisörer. Vapnen fördes över i små kvantiteter via flyg och båt från USA till Irland där besättningen smugglade in de gömda vapnen med hjälp av irländska tulltjänstemän. Båttransporterna levererade ett halvt dussin vapen per omgång med en omloppstid på två veckor.⁸⁰ Hundratals av det i konflikten frekvent använda vapnet *Armalite* levererades under det första året och leveranserna fortsatte under hela perioden.⁸¹ Trots den snabba upp starten av vapenleveranser tog det sex månader innan de började synas i operationsområdet då tillväxttakten var låg. Möjligheten att använda Irland var en viktig faktor för att få in vapnen till Nordirland.

Ett vapenbeslag av britten 1971 visar att omfattningen var stor då 700 handeldvapen med tillhörande 157 000 projektiler, huvuddelen från USA, och två ton sprängmedel beslagstogs.⁸² Även tyngre vapen såsom kulsprutor levererades och resurserna för PIRA hade tidigt 1972 uppnått en ansevärd mängd vapen och de var tämligen välutrustade.⁸³ Beslaget indikerar att det materiella stödet från USA hade börjat levererats och var omfattande och att de materiella resurserna gradvis ökat.

⁷⁸ Drake, (1991), sid. 45.

⁷⁹ English, (2003), sid.116-117, Mallie & McKittrick, (1996) sid. 278, Drake, (1991), sid. 45, Bishop & Mallie, (1987), sid. 295.

⁸⁰ Bishop & Mallie, (1987), sid 295-298, Taylor, (1997), sid. 85 och 108.

⁸¹ English, (2003), sid.116-117, Mallie & McKittrick, (1996) sid. 278, Drake, (1991), sid. 45.

⁸² Drake, (1991), sid. 45, English, (2003), sid. 117.

⁸³ English, (2003), sid. 117, UK Army, (2006), sid. 2-5

1970 avslöjades att Irlands finansminister och jordbruksminister försökt smugla vapen till kampanjen i Nordirland och de sparkades och ställdes inför rätta. Finansiering från den Irländska staten ämnade till Nordirland kom även PIRA tillhanda.⁸⁴ Det visar på att Irland inte bedrev något officiellt stöd men att det fanns högt uppsatta politiker i regeringen som försökte att stödja organisationen.

Sammanfattningsvis lyckades PIRA erhålla ökat externt stöd relativt snabbt framförallt finansiellt via diaspora och materiellt via nätverk. Något officiellt externt stöd från någon stat existerade inte inom ramen för finanser och materiel. Det fanns dock ett visst stöd från Irland, om än ofrivilligt, med ministrar som försökte stödja PIRA genom smuggling av vapen och korrupta tulltjänstemän som användes för att föra in vapen. Tillfället ökade gradvis av det externa stödet under perioden och eftersom PIRA var ett resultat av en splittring med tillgång till viss materiel och framförallt etablerade nätverk i USA kunde det externa stödet snabbt etableras.

Fristäder

PIRA förfogade över ett antal interna fristäder som möjliggjorde rekrytering och utbildning av frivilliga som sökte sig till PIRA. De så kallade *No Go* områdena var en utveckling av de barrikader som sattes upp av katolikerna i flera distrikt i västra Belfast sommaren 1969 till skydd mot lojalister. Mellan 1970-1972 utvecklades de till interna fristäder då brittiska säkerhetsstyrkor inte patrullerade dessa av rädsla för att orsaka oavsiktliga skador på civila vilket medförde att PIRA kunde kontrollera områdena.⁸⁵ PIRA hade under sitt tidiga etableringsskede interna fristäder som möjliggjorde en ökning av tillfälle genom resurser både kvantitativt genom mer personal och kvalitativt genom utbildning.

Som en följd av händelserna av PIRA:s bombdåd under *Bloody Friday* lanserade britterna i slutet av juli till december 1972 operation *Motorman* med syftet att återta *No Go* områdena framförallt i Londonderry, Andersonstown och Belfast. Operationen involverade en styrka på över 28000 soldater och var lyckosam ur den aspekten att PIRA förnekades säkra områden att bedriva rekrytering och propaganda och reducerade deras operativa kapacitet. Vid en jämförelse tre veckor innan och efter operationen så sjönk antalet bombningar från 180 till 73 och skottlossningar från 2595 till 380.⁸⁶ Effekten av de förlorade urbana fristäderna var omedelbar vilket visar på betydelsen de hade för PIRA att upprätthålla förmågan att planera och bedriva operationer samt rekrytering och att influera befolkningen. Tillfället ur aspekten interna fristäder minskades därmed i slutet av 1972.

PIRA använde tidigt Irland som en extern fristad där träningsläger etablerades för de frivilliga som sökte sig till organisationen. Under operation *Motorman* flydde flera ur ledningen av PIRA över gränsen till Irland. Irland var även synnerligen kritisk mot interneringsmetoden som britterna använde och valde att inte tillämpa det. Detta möjliggjorde att efterlysta medlemmar kunde söka skydd i Irland. I januari 1972 besköts även den brittiska armén av PIRA från den irländska sidan av gränsen mot den nordirländska.⁸⁷ Fristäderna uppläts inte

⁸⁴ English, (2003), sid. 118

⁸⁵ Smith, (1995), sid. 92, UK Army, (2006), sid. 2-9.

⁸⁶ Smith, (1995), sid. 109 – 110, Coogan (1995), sid. 151 – 152, UK Army, (2006), sid. 2-9 – 2-10.

⁸⁷ Bishop & Mallie, (1987), sid. 242-243, Coogan, (1995), sid. 134, Smith (1995), sid. 48, UK Army, (2006), sid. 3-2.

frivilligt och den Irländska regeringen införde en lag på grund av det ökade våldet som möjliggjorde att terrorister kunde dömas inför en jurylös domstol med endast tre domare och stöd av polisärt bevis.⁸⁸ PIRA kunde använda Irland som en extern fristad men den var inte sanktionerad av den irländska regeringen. Fristaden kunde även användas för att genomföra attacker ifrån då det försvårade för de brittiska säkerhetsstyrkorna att fysiskt gå in i området. Tillfället ökade genom tillgången till en extern fristad samt möjligheten att använda terrängen till sin fördel.

Befolkningens stöd

PIRA levde i skymundan de första månaderna 1970 och katoliker drogs inte till organisationen med automatik. Majoriteten av katolikerna hade förtroende för att den brittiska armén skulle skydda dem mot lojalisternas kravaller. Våren 1970 ökade kravallerna mellan katoliker och den brittiska armén som svarade med tårgas och gummikulor, medel som fortsättningsvis blev normativt. Befälhavaren för de brittiska styrkorna skärpte tonen och varnade för att individer med brandbomber kommer att skjutas. Det passade PIRA väl då en våldsam konflikt mellan brittiska säkerhetsstyrkor och den katolska befolkningen skulle bidra till det så eftertraktade kollektiva stödet.⁸⁹ I ett av distrikten, *Lower Falls*, i Västra Belfast beordrades i juli tre dagars utgångsförbud. Hussök genomfördes med skador på dessa som följd och fyra civila dödades och 68 personer skadades. Ett stort antal vapen togs i beslag bland annat 100 handeldvapen, 100 hemmagjorda bomber, sprängmedel och 21000 projektiler. Relationen mellan den brittiska armén och den katolska arbetarklassen försämrades och rekryteringen till PIRA ökade markant.⁹⁰ När befolkningens stöd försköts till PIRA började rekryteringen ta fart, något som PIRA uppenbarligen önskade, och metoderna den brittiska armén använde förändrade befolkningens stöd inom loppet av tre månader.

På ett år hade det Norra kommandot ökat från några hundra till över tusen och en förändring hos PIRA började synas från att de mest kastat sten och brandbomber till att introducera det väpnade våldet som medförde att PIRA upplevdes som det primära hotet av brittiska styrkor. Våldet var nu uppe i mellan 10 till 15 incidenter i månaden.⁹¹ Det gradvis ökade våldet medförde att de brittiska styrkorna, efter beslut av den nordirländska premiärministern, genomförde en interneringsoperation. Internering hade använts förr på IRA (1939-45 och 1956-62) med gott resultat men då under en annan kontext. Under ett dygn arresterades 342 personer. Färre än hundra hade någon form av koppling till PIRA eller *Official IRA* och de flesta var republikaner. Detta spädde på synen på säkerhetsstyrkorna som opartiska och stärkte katolikernas motstånd mot regering och myndigheter. Omedelbart efter operationen dök stora folksamlingar upp, barrikader sattes upp och dödligt våld bröt ut. Att förhörsmetoderna upplevdes som brutala påverkade förskjutningen av befolkningens stöd och frivilliga började söka sig till PIRA.⁹² De brittiska metoderna medförde i detta stycke en förskjutning av befolkningens stöd till PIRA med ökad rekrytering som följd vilket innebär en ökning av tillfället genom ökade personella resurser.

Trots att PIRA i januari 1972 utlöste en bomb i Belfast med över sextio personer skadade, huvuddelen kvinnor och barn, behölls befolkningens stöd och sympatierna uttrycktes av en

⁸⁸ Bishop & Mallie, (1987), sid 242.

⁸⁹ English, (2003), sid. 134, Smith, (1995), sid. 91-92.

⁹⁰ English, (2003), sid. 136, Smith, (1995), sid. 91-92, UK Army, (2006), sid. 2-5.

⁹¹ Bell, (1997), sid. 374, Coogan, (2000) sid. 372, UK Army, (2006), sid. 2-6.

⁹² English, (2003), sid. 139-145.

protestmarsch några dagar senare mot interneringen. Protestmarschen urartade och de brittiska säkerhetsstyrkorna svarade med eldgivning och 13 personer dog omedelbart och 17 skadades. Händelsen, *Bloody Sunday*, skapade rektioner hos den katolska befolkningen som motiverade vissa att söka sig till PIRA och skapade sympati och tolerans för deras verksamhet. Över 20000 personer samlades dagen efter för att visa sin sorg över det inträffade.⁹³ Följden av händelsen ökade rekryteringen hos PIRA vilket ökar tillfället. Dessutom så visade befolkningen sitt stöd genom att uppmärksamma händelsen vilket påverkar det symboliska kapitalet och har ur ett teoretiskt perspektiv en positiv påverkan på ledarskapets villighet.

Perioden innehåller en gradvis förskjutning av befolkningens stöd från ett passivt stöd till ett mer aktivt stöd till PIRA. Befolkningens stöd var stabilt då det inte förändrades av bombdåd som skadade kvinnor och barn. Befolkningens stöd ökade rekryteringen genom att den katolska befolkningen mobiliserades till organisationen vilket ökade tillfället.

Villighet

Politiska målsättningar

När icke-statliga väpnade aktörer och det etablerade styrelseskicket inte har några som helst incitament att lägga ned sina vapen blir konflikter ofta långa. Breda målsättningar hos en icke-statlig väpnad aktör minskar incitamenten för att lägga ned sina vapen. Initialt hade PIRA inga uttryckta politiska målsättningar men när de väl fått igång sin väpnade kamp började ledningen att fokusera på målsättningarna. Målsättningarna innehöll två delar, de förhållanden som måste råda för att de ska avbryta sin väpnade kamp och visionen om ett Irland innehållande samtliga 32 grevskap.⁹⁴ Störtandet av Stormont var ett av de initiala målen och uppnåddes då Storbritannien upplöste det i juli 1972 för att skapa ett styre som var mer rättvist och förvägra PIRA mer sympati och stöd.⁹⁵ De övriga politiska målen formade utgångspunkten för förhandlingarna med ministern för Nordirland under 1972. Kraven var: att erkänna rätten för befolkningen att bestämma framtiden för Irland, tillkännage brittisk utdragning av trupp innan 1975 och amnesti för politiska fångar. Målen var därmed breda vilket indikeras av resultatet av förhandlingarna där Storbritanniens regering ansåg kraven som orimliga och innehöll faktorer som av legala skäl inte kunde mötas, framförallt förändringar som påverkar staten Irlands suveränitet.⁹⁶ PIRA hade breda politiska målsättningar som att få Storbritannien att lämna Nordirland vilket minskar möjligheten till att nå en politisk förhandling. Villigheten ökar då bredare mål ökar viljan att använda väpnat våld. Att de politiska målen uppfattades som breda kvitteras av förhandlingarnas resultat.

Medlemmars motivation

Aktörens motivation formas av ideologi och vilka medlemmar som kan attraheras. PIRA grundades av en dedikerad kärna av individer ur den republikanska rörelsen som ansåg användandet av det fysiska våldet var en nödvändighet. Alla hade erfarenheter från att bli fängslade, illa behandlade och kände sig sned fördelade. De kom från den republikanska rörelsen både i Belfast, Dublin och från landsbygden och delade på en dröm om en enad

⁹³ Coogan, (1995), sid. 133-137, Heskin, (2001), sid. 487.

⁹⁴ Bishop & Mallie, (1987), sid. 211-212.

⁹⁵ Bowden, (1976), sid 435, Bishop & Mallie, (1987) sid. 215-216, Drake (1991), sid 44-45.

⁹⁶ Bishop & Mallie, (1987), sid. 225-226, Mulholland, (2007), sid. 403.

Självständigt arbete

Irländsk republik.⁹⁷ Ledningen hade ett gemensamt hat baserat på historien och en vision om en bättre framtid vilket ökar villigheten.

Det ekonomiska kapitalet var lågt 1970 och PIRA kunde endast attrahera medlemmar genom sitt sociala kapital. Pengar och materiel saknades men PIRA hade många löften och en vision om framtiden, dvs. en enad ideologi. PIRA tog emot frivilliga som sökte sig till rörelsen som kunde övertygas att det väpnade våldet inte bara syftade till försvar utan en längre väpnad kamp. Men vapen saknades inledningsvis och de frivilliga som hade tålamod att vänta och låta sig bli övertygade om den republikanska drömmen skulle få delta i den väpnade kampen. De frivilliga var under hela konflikten hängivna och sökte sig inte till organisationen av romantiska eller äventyrliga skäl utan alla visste att deltagande innebar risk att dödas, fängslas och utstå lidande.⁹⁸ Ovanstående är indikatorer på att organisationen attraherade utifrån sitt sociala kapital och får därmed hängivna medlemmar vilket ter sig naturligt då det ekonomiska kapitalet i denna period var synnerligen lågt. Ledarskapets kader grundade och skapade även en ideologi baserat på historiskt hat vilket i sin tur ökar villigheten. Motivationen och viljan hos medlemmarna var därmed hög och ökar organisationens villighet.

Externt politiskt stöd

Det externa politiska stödet från USA var viktigt och Irlandsamerikanska politiker uttalade redan 1969 en politisk lösning i linje med de strävanden som PIRA hade. Senator Edward Kennedy uttalade i oktober 1971 sitt stöd i kongressen med krav på ett omedelbart utdragande av brittiska trupper från Nordirland. Han krävde dessutom att alla involverade parter samlades till dialog med syftet att etablera ett enat Irland. Han understöddes även av andra Irlandsamerikanska politiker som proklamerade ett enat Irland och beklagade Storbritanniens ovilja att lösa problemet. Britternas internering som genomfördes under perioden startade även protester i Irland och den Irländska regeringen fördömde den använda metoden.⁹⁹ De officiella uttalandena gav ett erkännande för organisationens sak och ökar det symboliska kapitalet för PIRA som ökar ledarskapets villighet att använda väpnat våld.

Delsummering

Under perioden ökade både tillfälle och villighet vilket även korrelerar med det ökade våldet. De interna fristädernas betydelse i inledningsskedet av konflikten var betydande då det ökade tillfället genom att influera befolkningen, rekrytera och utbilda. Kraftsamlade attacker möjliggjordes och britternas operationer att få bort de interna fristäderna sänkte intensiteten på våldet dramatiskt. Kombinationen av externt stöd och extern fristad var faktorer som bidrog till att snabbt öka tillfället och starta upp den väpnade kampen. Att detta ansågs centralt visar de tidiga åtgärderna för att etablera vapendistributionen samt att materielen distribuerades via Irland.

Betydelsen av befolkningens stöd kan härledas utifrån vilken typ av kategori konflikten tillhörde. Befolkningens stöd var passivt till de båda parterna då befolkningen upplevde att säkerheten var tryggad. Missnöjet var begränsat till en minoritet av befolkningen vilket ställer den icke-statliga väpnade aktören för en utmaning att vinna befolkningens stöd. Brittiska förbandens tidigare framgångsrika metoder skapade en misstro i den rådande kontexten och

⁹⁷ Bell, (2000), 118-123.

⁹⁸ Ibid, sid. 169-179.

⁹⁹ Bishop & Mallie, (1987), sid. 299, Mallie & McKittrick (1996), sid. 48.

försköt befolkningens stöd och ökade tillfället för PIRA. När tillfället och villigheten ökade kommunicerades krav som liknar frigörelseupproret och formen etnisk konflikt där befolkningens lojalitet inte är lika viktig som vid nationella uppror.

Frigörelseuppror har breda politiska målsättningar och grundas på bitterhet mot ockupanterna och krafterna används för att frigöra sig från den styrande makten. PIRA hade från starten breda politiska målsättningar med krav på brittiskt utdragande och ett enat Irland vilket ökar incitamenten för att använda väpnat våld och förlänger konflikten. Villigheten var redan från början hög genom detta.

PIRA kunde tidigt attrahera medlemmar utifrån sitt sociala kapital baserat på ett ideologiskt ramverk med en vision om en bättre framtid som den rekryterade hade att förhålla sig till. De breda långsiktiga politiska målsättningarna ger inte en snabb utdelning utan löften om en bättre framtid vilket attraherarhängivna medlemmar. Medlemmar vände sig till organisationen självmant och PIRA behövde inte använda tvång för att attrahera. Sammantaget kännetecknar detta en organisation som attraherade utifrån sitt höga sociala kapital och därmed erhåller medlemmar som ärhängivna, så kallade aktivister.

Villigheten ökades även av officiella uttalanden av politiker i USA som låg i linje med de strävanden PIRA hade. Erkännandet ökar organisationens symboliska kapital vilket ökar villigheten hos ledarskapet.

Sammantaget går det att se en korrelering av att både villighet och tillfälle ökades samtidigt som det väpnade våldet gradvis ökade fram till dess kulmination 1972. Att våldet inte började öka markant förrän 1971 kan förklaras med att tillfället i form av materiel började anlända sent 1970 och att befolkningens stöd inte medgav rekrytering förrän senare. Den höga villigheten framtvingade tillfälle som ökades successivt det första året genom externt finansiellt och materiellt stöd samt genom tillgång till interna och externa fristäder. Det andra året ökade tillfället genom ytterligare rekrytering genom ökat stöd från befolkningen.

Perioden 1973 – 1976 – De-eskalering

Tillfälle

Externt stöd

Omfattningen av diasporastödet från USA varierar beroende på källorna men trenden är en minskning även denna period. En uppgift pekar på att det minskade till en fjärdedel i mitten av 70-talet i jämförelse med de första åren. Även om stödet var sjunkande från diasporan NORAID så pekar uppgifter på att de erhöll motsvarande summor från enskilda finansiärer.¹⁰⁰ Libyen gjorde en kort entré och deras bidrag till PIRA var framförallt finansiell. En vapenlast kom aldrig fram då Irländska flottan beslagtogs den men det kan inte uteslutas att mer vapen de facto kom fram. Samarbetet tynade dock gradvis bort.¹⁰¹ Finanserna varierade under perioden men regelbundna summor erhöles från diaspora samt enskilda finansiärer och statsstöd. Antagandet är därmed att finanserna inte minskade under perioden utan att det troligtvis var oförändrat eller ökande. Tillfället ur ett finansiellt perspektiv har därmed inte minskat vilket möjliggjordes av tillgång till flera finansiella källor.

¹⁰⁰ Bishop & Mallie, (1987), sid. 297, Bell, (1997), sid. 426.

¹⁰¹ Coogan, (2000), sid. 434, Mallie & McKittrick, (1996), sid. 45.

Det materiella stödet från distributörerna i USA minskade i mitten av 70-talet men upphörde inte. Vapenbeslag gjordes i Kanada och infiltration av FBI av de finansiella nätverken tvingade PIRA att köpa vapen från kriminella.¹⁰² Tillfället minskades genom minskat externt materiellt stöd.

Sammanfattningsvis går det inte att observera en minskning av tillfället utifrån ett finansiellt perspektiv utan endast minskning av tillfället genom sjunkande materiellt stöd. Det minskade externa stödet tvingade PIRA till att köpa vapen vilket de fortsatta stabila finanserna skapade förutsättningar för.

Fristäder

Brittiska styrkor var framgångsrika i att begränsa möjligheterna för PIRA till operationer på Nordirland och förlusten av interna fristäder i Belfast och Londonderry medförde att PIRA började påverka ekonomiska mål i England. Svårigheten att operera i centrala områden av Nordirland var en av anledningarna.¹⁰³ Detta visar hur viktiga de interna fristäderna är för en väpnad aktör för att kunna lansera operationer och hur det minskade tillfället tvingade fram en anpassning och flyttade operationsområdet.

Befolkningens stöd

Terrortaktik påverkar befolkningens stöd vilket PIRA nu introducerade genom en övergång till en bombstrategi. En anledning till att bombkampanjen mot Storbritannien var viktig att få igång var en kommande folkomröstning i Nordirland 1973 om befolkningens uppfattning om tillhörigheten till Storbritannien. Planen var att hinna påverka opinionen i Storbritannien men röstningen genomfördes och visade att majoriteten av den Nordirländska befolkningen ville fortsätta att tillhöra Storbritannien och signalerade till unionisterna att de inte skulle bli övergivna eller integreras med republiken Irland.¹⁰⁴ Resultatet är inte häpnadsväckande då protestanterna var för att tillhöra Storbritannien och var majoritet. Trots det får det anses påverka det symboliska kapitalet negativt för PIRA och därmed minska graden av tillfälle.

Resultatet av terrortaktiken förändrade befolkningens stöd för det väpnade våldet och uttrycktes genom demonstrationer i både Belfast och Dublin av en ny freds rörelse. PIRA visade först ingen oro men utvecklades till hat mot rörelsen för att de inte fördömde säkerhetsstyrkorna med samma energi. Trots det sviktande stödet så erhöll inte säkerhetsstyrkor i de katolska områdena någon information om PIRA:s verksamhet. En av förklaringarna till detta var att den katolska minoriteten var så liten och att de flesta hade någon form av personlig relation till medlemmarna.¹⁰⁵ Trots att det symboliska kapitalet och befolkningens stöd sjönk så fanns det fortfarande en tolerans baserat på sociala bindningar.

Förändringar som kan observeras i befolkningens stöd påverkade framförallt variabeln villighet genom uttryckt missnöje mot det väpnade våldet som minskar erkännandet för organisationen och sänker det symboliska kapitalet.

¹⁰² Bishop & Mallie, (1987), sid 297, Coogan, (2000), sid. 433 – 436.

¹⁰³ Bowden, (1976), sid. 436.

¹⁰⁴ UK Army, (2006), sid. 2-11.

¹⁰⁵ Bishop & Mallie, (1987), sid. 289-290.

Villighet

Politiska målsättningar

De breda politiska målsättningarna vidmakthölls och förändringarna i operationsområdet som minskade tillfället tidigt under konflikten tillsammans med de avbrutna förhandlingarna 1972 inledde en ny era av terrortaktik från 1973 med ökat antal bombningar och minskat antal skottlossningar. Storbritannien bedömdes endast kunna påverkas med mer våld och PIRA beslutade att vara mer selektiva i sina målval och påverka politiska, militära, ekonomiska och juridiska mål och även flytta operationerna till fastlandet för att öka känningsarna av konflikten. På så sätt skulle den brittiska regeringen påverkas men även väcka den brittiska allmänna opinionen.¹⁰⁶

Förhandlingar med den brittiska regeringen resulterade i en vapenvila som löpte under större delen av 1975. Kraven för eldupphöret formaliserades inte men PIRA fick känslan av att briterna nu ville förhandla om en utdragning. Briterna tog på sig att initialt fasa ut metoden internering och minska den brittiska arméns närvaro i katolska områden. Ur ett brittiskt perspektiv kunde eldupphör avtalet möjliggöra en försvagning av den militära delen och få till stånd ett politiskt alternativ. PIRA insåg dock att de yttersta målen, ett brittiskt utdragande, inte skulle bli verklighet och vapenvilan bröts.¹⁰⁷ Den fortsatta hållningen till breda mål försvårade möjligheterna till politisk lösning och genererade därmed fortsatt hög villighet. En intressant del i detta var att PIRA hade fått en ”känsla” av att briterna skulle dra sig ur. Ett sådant uttalande från Storbritannien har inte återfunnits i några dokument.¹⁰⁸

Medlemmars motivation

PIRA fortsatte rekrytera hängivna medlemmar och den förändring som kan observeras under perioden i medlemmarnas motivation har koppling till vapenvilan 1975 gentemot de brittiska säkerhetsstyrkorna. Det minskade striderna sänkte moralen och rekryteringen och strider med paramilitära styrkor som var för den brittiska regimen började genomföras. PIRA saknade vapen, pengar och personal blev arresterad och ledningen menade att de aldrig varit så nära att bli besegrade.¹⁰⁹ Nedgången i motivation kan förklaras med plötsliga förändringar genom arresteringar och bristande resurser som påverkade medlemmarnas förväntningar. Faktorer som är känsliga för aktörer som attraherar medlemmar utifrån socialt kapital. Villigheten utifrån medlemmarnas motivation minskade därmed.

Externt politiskt stöd

I mitten av 70-talet började det Irlandsamerikanska politiska stödet minska och kritiken mot PIRA kom som ett resultat av ökat våld och antal illdåd mot oskyldiga civila. PIRA hängdes ut som mördare och Irlandsamerikanska politiker arbetade aktivt för att bojkotta diasporastödet. Krafter i det andra nationalistiska partiet, SDLP, var även påverkande och accepterades av USA som den officiella nationalistiska rösten i frågor rörande Nordirland.¹¹⁰ Villigheten minskade genom att det symboliska kapitalet minskade av de officiella uttalandena och försköts till det andra nationalistiska partiet.

¹⁰⁶ Bishop & Mallie, (1987), sid. 250-251, Bowden, (1976), sid. 435.

¹⁰⁷ Smith, (1995), sid. 129-131, Taylor, (1997), sid. 179.

¹⁰⁸ Taylor, (1997), sid. 191.

¹⁰⁹ Drake, (1991), sid. 46, Taylor (1997), sid. 198-199.

¹¹⁰ Bishop & Mallie, (1987), sid. 299.

Delsummering

Tillfället och villigheten minskades under perioden vilket även det väpnade våldet gjorde. Det drastiskt minskade väpnade våldet kan härledas till effekterna från operation *Motorman* då arresteringar och borttagande av de interna urbana fristäderna sänkte tillfället. Det minskade tillfället av interna fristäder tvingade PIRA till anpassning med resultatet att operationsområdet utökades till England och terrortaktik började användas för att kompensera det förändrade tillfället. Britternas åtgärder förändrade de geografiska möjligheterna och framtvungade en anpassning och ett vidgat operationsområde. Tillfället förändrades till den grad att en mer lågintensiv motpart erhöles.

Diasporastödet varierade och började sjunka i mitten av 70-talet men genom att statsstöd och andra enskilda former av externt finansiellt stöd existerade var inte sjunkande diasporastöd avgörande utan troligen viktigare den första perioden av konflikten. Diasporastödet minskades som en följd av det minskade externa politiska stödet från USA vilket visar att en variabel som framförallt påverkar villighet även inverkar på tillfället.

Officiella fördömanden genom fredsörelserna påverkar villigheten och att det togs på allvar visar det hat och de fördömanden PIRA riktade mot fredsörelsen.

Terrortaktik minskade det externa politiska stödet och fördömandena från framförallt USA korrelerar med tiden för intensifieringen av bombstrategin. Terrortaktik påverkade därmed inte bara befolkningens stöd utan vände det externa politiska stödet relativt snabbt. Det minskade stödet påverkar det symboliska kapitalet och minskar villigheten.

Villigheten påverkades genom gripandet av medlemmar bland annat i ledningen vilket påverkar en organisation med högt socialt kapital negativt. Dessutom påverkade vapenvilan organisationen genom sänkt motivation och minskad rekrytering.

Sammantaget så minskade tillfälle och villigheten och intensiteten på det väpnade våldet sjönk men avbröts inte. Då tillfälle genom den externa fristaden fortfarande kunde nyttjas fanns möjligheten att tillföra och lagra materiel samt att fortsätta leda, utbilda och skydda personal. Det fanns på så sätt tillräckligt tillfälle för att bedriva den nu valda bombstrategin.

Perioden 1977 – 1994 – Låsta positioner

Tillfälle

Externt stöd

Under 1979 hade det amerikanska distributionsnätverket av vapen börjat penetrerats vilket möjliggjorde att ytterligare en vapenlast kunde tas i beslag. Början på slutet av vapendistributionskedjan började synas och 1981 och 1982 grep FBI de två vapendistributörerna i USA samt ett fartyg togs i beslag 1984 innehållande flera ton vapen vilket blev den sista stora leveransen från USA.¹¹¹

Libyens stöd till PIRA återupprättades 1984 som ett resultat av sämre relationer till Storbritannien. Khaddafi var irriterad på att Storbritannien stormat Libyens ambassad, efter en skottlossning där en engelsk polis sköts ihjäl, samt låtit amerikanska flygplan använda deras

¹¹¹ Bell, (2000), sid. 185, Mallie & McKittrick, (1996), sid. 44ff, Coogan, (2000), sid. 433 - 436.

flygbaser för att attackera Tripoli. Under 1985-1986 genomfördes fyra leveranser av materiel till Irland med totalt 134 ton vapen, granater och sprängmedel vilket ökade kapaciteten avsevärt och bara den sista lasten på 100 ton dubblade PIRA:s kapacitet. Khaddafi skänkte materielen vilket innebar att ekonomiska medel kunde frigöras för annan verksamhet. 1987 avslöjades en av fartygstransporterna från Libyen, lastat med 150 ton materiel, då det kommit för långt in på franskt territorialvatten och därmed avbröts stödet från Libyen.¹¹² Statsstödet från Libyen var omfattande och ökade samtidigt som det amerikanska började minska och avtog. Trots att materielltillförseln avbröts så ökade kapaciteten till det dubbla vilket ökar tillfället. Libyens stöd bekräftar även att statsstöd oftast har realpolitiska ambitioner då stödet inte kan relateras till ideologisk, etnisk eller religiös samhörighet.

Diasporastödet varierade under perioden men minskade generellt sett förutom under hungerstrejkerna 1981 då det under kort tid samlades in 800 000\$ för att sedan sjunka till 300 000\$. Flödet av pengar minskade så fort PIRA genomförde bombdåd som skadade oskyldiga civila.¹¹³ Terrortaktiken påverkade det finansiella diasporastödet som under perioden började gå ned. Tillfället minskade därmed inom ramen för finansiellt externt stöd.

Perioden hade en stor variation av materiellt externt stöd. Det materiella externa stödet minskade fram till 1984 för att från 1985 dubbleras på ett år genom statsstöd från Libyen. Därmed, troligen av en slump, behölls ett stabilt externt stöd fram till 1987 vilket säkerställde ett inflöde av materiellt kapital. Det externa stödet ökade rent kvantitativt vilket ökar variabeln tillfälle. En dyrare marknad är ofta en indikation på en icke-statlig väpnad aktörs nedåtgående spiral men kunde hanteras genom att materielen från Libyen skänktes.

Fristäder

Händelserna i Enniskillen och avslöjandet av samarbetet med Libyen signalerade det potentiella hot PIRA utgjorde och ökade närvaron av Irländsk polis i gränsområdet mellan Irland och Nordirland vilket begränsade PIRA rörelsefrihet i området. 7000 poliser sändes till de angränsande Nordirländska grevskapen i syfte att genomföra sökoperationer som resulterade i mindre materielfynd men huvuddelen av materielen från Libyen hittades inte. Fem bunkrar för materielförvaring, några av dem på avlägsna platser, hittades i både i Irland och i Nordirland.¹¹⁴ De otillgängliga platserna indikerar att den externa fristaden var ofrivillig från Irlands sida och att PIRA därmed inte kunde välja platser för sin verksamhet. Irländska säkerhetsstyrkornas ökade närvaro får antas försvårat tillgången för PIRA till fristaden. Tillgången till fristaden påverkades även av implementeringen av det avtal som innebar ett närmande mellan Irland och Storbritannien bland annat rörande aktiviteter över gränsen. Avtalet innebar att terroristlagen skärptes ytterligare vilket försvårade för medlemmar att söka skydd i Irland.¹¹⁵ Sammantaget hade PIRA nu förlorat de interna urbana fristäderna och var nu även mer begränsade i Irland vilket sänker tillfället.

Befolkningens stöd

Befolkningens stöd påverkades fortsatt negativt på grund av fortsatta terrorattacker. Attacken 1979 i Irland som dödade den högt respekterade greve Mountbatten och tre andra väckte

¹¹² Bell, (2000), sid. 185, Mallie & McKittrick, (1996), sid. 44ff.

¹¹³ Bishop & Mallie, (1987), sid. 296-297, UK Army, (2006), sid. 3-8.

¹¹⁴ Mallie & McKittrick, (1996), sid. 60-64.

¹¹⁵ Ibid, sid. 48.

avsky från befolkningen.¹¹⁶ 1987 detonerade en bomb i Enniskillen i sydvästra Nordirland som dödade elva civila och skadade 60 den yngsta två år gammal. Huvuddelen var protestanter som firade minnesdagen för de stupade under Andra Världskriget. I Irland, där befolkningens stöd ansågs som viktigt för republikanerna, möttes dådet av avsky och en opinion uttryckte att de kunde acceptera attacker på brittisk trupp men inte på icke-kombattanter. Perioden karaktäriseras av ökade antal oavsiktliga skador på civila, även bland katoliker, vilket skapade dålig publicitet.¹¹⁷ Dåden visar på känsligheten med användandet av terrortaktik och hur det snabbt kan förändra befolkningens stöd. Attackerna sänker det symboliska kapitalet genom det officiella fördömandet av organisationens verksamhet och minskar tillfället genom minskad rekrytering men även villigheten hos ledningen som påverkas av befolkningens stöd.

Hungerstrejkerna av fängslade PIRA medlemmar under 1981 ökade befolkningens stöd temporärt till den republikanska rörelsen, Sinn Fein och PIRA, då donationer och finansiellt stöd genom att Irlandsamerikanska politiska krafter fått presidenten i USA att sätta ihop ett stödpaket till Nordirland. Det ökade stödet gav en ström med nya medlemmar till rörelsen.¹¹⁸ Befolkningens stöd, från framförallt Irland, gick trots detta ned efter 1981 vilket innebar problem vid val men även genom minskade inkomster och minskat logistiskt stöd från befolkningen av exempelvis sjukvård, lokaler och skydd av deras verksamhet från angiveri.¹¹⁹ Angiveri och att lämna information till säkerhetsstyrkorna är en indikator på minskad legitimitet från befolkningen. Det minskade stödet från befolkningen i form av resurser och logistiskt stöd minskar tillfället.

Under 1990-talet så attraherades inte den yngre generationen av PIRA:s kamp. De hade växt upp i ett Nordirland som såg ett annat Europa utveckla sig och var ointresserad av den nationella drömmen eller visionen. För denna generation hade kampen om drömmen mer liknats vid en mardröm. PIRA blev mer marginaliserade och stödet gick nu endast att finna inom den egna organisationen.¹²⁰ Konflikten hade nu pågått så länge att effekter av generationsskiften börjar synas. Befolkningens stöd minskade både i Irland och i Nordirland vilket minskade möjligheterna till rekrytering samt minskade organisationens symboliska kapital. Därmed minskade både tillfälle och villighet.

Terrortaktik var den främsta anledningen till att befolkningens stöd försköts från PIRA och minskade tillfället men även villigheten genom fördömanden som minskar det symboliska kapitalet. Effekter av den långa kampen började synas på den generation som växt upp under konflikten och som inte lockades av nationella strävanden och en enad republik.

Villighet

Politiska målsättningar

De breda politiska målsättningarna som försvårar en politisk lösning vidmakthölls och PIRA fortsatte proklamera sina krav på ett enat Irland och brittiskt utdragande från Nordirland. Från 1981 började de politiska alternativen att göra entré i konflikten genom det stöd

¹¹⁶ Bishop & Mallie, (1987), sid. 313.

¹¹⁷ English, (2003) sid. 254-260, Mallie & McKittrick, (1996), sid. 58-59.

¹¹⁸ Coogan, (2000), sid. 436, Mallie & McKittrick, (1996), sid.47-48.

¹¹⁹ Bell, (2000), sid. 175-176.

¹²⁰ Ibid, sid. 175-176.

hungerstrejkerna som bedrevs i fängelserna alstrade. Hungerstrejkerna resulterade i ett ökat stöd hos befolkningen vilket medförde att en fängslad PIRA medlem valdes in i Storbritanniens parlament men tog aldrig sin plats. Den republikanska rörelsen drogs in i politiken och Sinn Fein började nu utgöra ett hot mot andra nationalistiska partier. Vid partimötet 1981 lades en ny strategi för att ta makten som skulle bedrivas på två vägar, med valedeln och med vapnet.¹²¹ Sinn Fein och PIRA skulle tillsammans verka för att ta makten med politiska medel och väpnat våld. Den tidigare avsaknaden av politiskt alternativ var nu etablerat och introducerat och är ett tecken på att konflikter blir kortare. Villigheten att använda våld som enda medel minskade och tillfället ökade genom ett tillfört politiskt alternativ. Befolkningens stöd försköts även från PIRA till Sinn Fein vilket minskade det symboliska kapitalet för PIRA och ökat erkännande för det politiska alternativet.

PIRA hotade med en offensiv en månad efter de sista vapnen från Libyen anlänt. Tankarna på en offensiv förändrades efter bedömningen att Storbritanniens vilja och kapacitet var så pass stor att en offensiv inte hade förkortat konflikten. Ett beslut fattades däremot att intensifiera det väpnade våldet genom fortsatt bombstrategi både hemma och utomlands.¹²² Det ökade tillfället genom tillgång till mer materiella resurser ökade villigheten att nå sina politiska målsättningar med väpnat våld men analysen av omgivningen och en kalkyl över sin motparts villighet och tillfälle påverkade valet av alternativ som istället resulterade i ökad intensitet av bombstrategin. Effekten syns då våldet gick upp under 1987-88 vilket relateras till den ökade villigheten men begränsningar i tillfälle att genomföra en större offensiv.

Aktiviteten i det politiska forumet genom Sinn Fein ökade i slutet av perioden med förhandlingar tillsammans med det nationalistiska partiet SDLP. Processen började redan 1988 genom Sinn Feins mer aktiva roll i det politiska forumet och det väpnade våldet började nu sjunka. Under 1992-1994 genomfördes förhandlingar mellan Sinn Fein och SDLP samt Storbritanniens och Irlands regering samtidigt som PIRA fortsatte sin väpnade kamp. *Downing street* deklARATIONEN blev resultatet och PIRA beslöt efter ett hemligt möte att gå med på ett eldupphöravtal den 31 augusti 1994. PIRA signalerade att de inte var beredda lämna ifrån sig sina vapen och uttalade att deklARATIONEN inte är lösningen på konflikten utan det låg i fortsatta förhandlingar.¹²³ Det intressanta med deklARATIONEN var att den innehöll delar av de krav PIRA hade 1972 vilket kan förklara deras vilja att acceptera eldupphör. De breda politiska målsättningarna var på så sätt på väg att mötas.

Medlemmars motivation

Den strukturerade ideologin som rättfärdigade användandet av våld formaliserades och lanserades 1978 genom den *Gröna boken*. Den skulle samtliga medlemmar nu och framåt införlivas och prövas på innan de blev antagna till PIRA. Första delen var deklARATIONEN från 1916 som var påminnelsen om varför kampen bedrevs. Men PIRA motiverade även sitt användande av våld baserat på de av katolikerna dagliga upplevda sociala och ekonomiska orättvisorna. Ideologin fanns där som rättfärdigade våldet men rörelsens beslutsamhet och energi styrdes även av det dagliga livet och de upplevda orättvisorna.¹²⁴ Individerna i

¹²¹ Bishop & Mallie, (1987), sid. 385-386, Drake, (1991), sid. 46, UK Army, (2006), sid. 2-14.

¹²² Mallie & McKittrick, (1996), sid. 45-48.

¹²³ Coogan, (2000), sid. 640ff.

¹²⁴ English, (2003), sid. 215, Taylor, (1997), sid. 211-212.

organisationen motiverades av ideologi som var viktig för att attrahera hängivna medlemmar men även rådande missförhållanden användes för att motivera.

Motivationen och moralen hade inledningsvis en nedåtgående trend. Bland annat motiverades attacken på Mountbatten som ett mål som skulle förbättra moralen för organisationen efter en period med arresteringar.¹²⁵ Organisationer som byggs upp utifrån socialt kapital är känsliga för förändringar såsom arresteringarna vilket kan förklara den temporära sänkningen av motivationen.

PIRA omstrukturerades som ett resultat av säkerhetsstyrkornas ökade effektivitet att kartlägga organisationen samt att 1975 års eldupphör minskade organisationen numerärt. PIRA bestod nu av en kärna av 30 personer och ytterligare 2-300 passiva medlemmar. Numerären var stabil under hela 80-talet och organisationen krävde inte stora volymer medlemmar. Det fanns en tillräcklig rekryteringsbas med yngre aspiranter som attraherades av terroriststatusen och ett flöde av utsläppta fångar som var bittra och hängivna terrorister. PIRA hade även flera av ursprungsmedlemmarna kvar som nu fått flera års operativ erfarenhet.¹²⁶ PIRA fortsatte att attraherade aktivister till organisationen utifrån sitt sociala kapital.

Under den senare delen av 80-talet förlorade PIRA flera erfarna medlemmar genom åtgärder av brittiska säkerhetsstyrkor. Dessutom så började ledarskapet i PIRA att förändras och började engagera sig i Sinn Fein.¹²⁷ Terrortaktiken väckte även avsky hos en medlem som blev informatör åt den Irländska polisen.¹²⁸ Att motivationen sviktar kan förklaras av att organisationer med högt socialt kapital är känsliga för plötsliga förändringar i medlemskap och förväntningar. Ledarskapets förändring med fokus mot Sinn Fein påverkade troligen då dessa byggt upp och kommunicerat förväntningarna i organisationen och började nu engagera sig i det mindre våldsamma politiska forumet. Motivationen hos medlemmarna påverkas därmed negativt vilket minskar villigheten.

Sammantaget så gick PIRA in i denna period med sänkt motivation på grund av eldupphöravtalet och arresteringar av flera medlemmar. Efter omstrukturering och en formaliserad ideologi och fortsatt attraktionskraft utifrån sitt sociala kapital ökade motivationen till slutet av 80-talet då tecken på sviktande motivation åter kan observeras. Villigheten minskade därmed i slutet av perioden.

Externt politiskt stöd

Det externa politiska stödet fortsatte minska tidigt under perioden och bland annat så fördömde Påven det väpnade våldet som medel vid ett besök i Irland. Det politiska stödet från USA fortsatte att minska och Ronald Reagan uttryckte under sitt kandiderande till presidentposten ett officiellt avståndstagande till konflikten i Nordirland.¹²⁹ Det minskade externa politiska stödet minskar det symboliska kapitalet och sänker villigheten.

Det amerikanska stödet skiftade framförallt under de sista åren till att ta kraftigt avstånd för det väpnade våldet och istället fokusera på stöd till det politiska alternativet. Bill Clinton

¹²⁵ Bishop & Mallie, (1987), sid. 313.

¹²⁶ Ibid, sid. 390-392, Taylor, (1997), sid. 211-215, UK Army (2006), sid. 3-2.

¹²⁷ Coogan, (1995), sid. 195, English, (2003), sid. 257-260.

¹²⁸ Mulholland, (2007), sid. 410.

¹²⁹ UK Army (2006), sid. 3-8,

lovade redan när han kandiderade till president att han skulle stödja fredsdiskussioner med Irland om han blev vald. En av anledningarna till detta var att han fick stöd från Irlandsamerikaner under valet. Clinton var en viktig faktor under förhandlingarna av vapenvilan och uppmuntrade personligen den brittiske premiärministern att få till stånd ett fredsavtal. Clinton avdelade även pengar för att förbättra den Nordirländska ekonomin och utfärdade visum för ledningen av Sinn Fein i syfte att kunna genomföra en fredskonferens.¹³⁰ Sammanfattningsvis så förflyttades det externa politiska stödet från det väpnade våldet till stöd för en fredlig politisk lösning. För PIRA visar perioden på ett kontinuerligt sänkt symboliskt kapital som minskar villigheten.

Delsummering

Sammanfattningsvis minskade både tillfälle och villighet samtidigt som våldet låg på en konstant nivå utom för höjningar 1986-87 som kan härledas till högre villighet genom ökat tillfälle av dubblerad materiell kapacitet. Det totala tillfället var, utifrån motpartens tillfälle och villighet, inte tillräckligt vilket resulterade i en utebliven storskalig offensiv. Tillfället var däremot tillräckligt högt för att fortsätta och temporärt intensifiera den mer resurseffektiva bombstrategin. Tillfället minskade även genom att det externa finansiella diasporastödet började nedgå samt på grund av begränsningar i tillgången av fristäder.

Terrortaktiken fortsatte att förflytta befolkningens stöd i Irland och Nordirland från PIRA till det politiska alternativet. Detta minskade dels organisationens symboliska kapital vilket minskar villigheten och dels minskat tillfälle genom minskat logistiskt stöd och delgivning av information till säkerhetsstyrkor som påverkar rörelsefriheten och möjligheten att genomföra attacker samt förlust av personal genom arresteringar. Organisationens numerär höll sig på samma nivå genom perioden vilket medförde att det ökade tillfället av materiel inte kunde användas fullt ut. Det minskade stödet från befolkningen försvårade en ökning av tillfället vilket kan ha varit en faktor som påverkade villigheten till en offensiv.

Det externa finansiella stödet skiftade fokus till den politiska arenan men genom att PIRA minskade sin organisation medförde det att organisationen blev ”billigare” och att finanser erhöles från annan verksamhet. Det externa finansiella stödet var därmed viktigare under organisationens begynnelsestadium när den var större.

Det drastiskt ökade tillfället genom materiel visar en tydlig påverkan på villigheten. Detta understryker vikten av att villigheten hela tiden värderas mot omgivningen och i förhållande till eget tillfälle. PIRA anpassade sig och hade en jämn men liten numerär och hade tillräckligt tillfälle för att bedriva den terrortaktik som skulle bryta Storbritanniens vilja.

Villigheten minskade då faktorerna externt politiskt stöd och befolkningens stöd minskade det symboliska kapitalet för PIRA och stödet förflyttades till att stödja ett mindre våldsamt politiskt alternativ. Stödet kanaliserades från det väpnade medlet till det politiska medlet. Villigheten minskade troligen av ledningens större fokus på det politiska alternativet vilket påverkar motivationen hos organisationer som rekryterar utifrån socialt kapital. När den politiska grenen började verka för en politisk lösning 1988 började det väpnade våldet sakta sjunka för att slutligen nå ett eldupphör.

¹³⁰ Coogan, (2000), sid. 656, Taylor (1997), sid. 344-345.

5 Avslutning

Diskussion

Syftet med studien har varit att utifrån de två teoretiska begreppen tillfälle och villighet förklara faktorer som skapar förutsättningar för den icke-statliga väpnade aktörens långa väpnade kamp. Sammantaget så visar resultatet att påverkan på tillfälle och villighet har ett samband till våldets intensitet. Resultatet identifierar ett antal faktorer som upprätthölls över tiden och som tidigare forskning även visat är faktorer som bidrar till en lång väpnad kamp.

Tillfälle genom externt materiellt stöd och externa fristäder var faktorer som upprätthölls över tid. Tidigare forskning visar att dessa faktorer enskilt är viktiga faktorer för icke-statliga väpnade aktörer att bedriva sin väpnade kamp. Det externa stödet var stabilt över tid och genom externt statsstöd kunde tillfället ökas avsevärt i jämförelse med stödet från nätverk som etablerats. Tillgången till den externa fristaden och dess geografiska läge medförde att det externa stödet av materiel kunde levereras och förvaras samtidigt som fristaden erbjöd skydd av personal, möjligheter till utbildning och ledning. Kombinationen av ett externt stöd och tillgången till en extern fristad skapar på så sätt förutsättningar för en hög uthållighet.

Avsaknad av tillfälle i det politiska forumet i kombination med breda politiska målsättningar försvårade en politisk lösning på konflikten. Storbritannien försökte tidigt i konflikten att få till stånd politiska förhandlingar och framförallt 1975 då planen var att försvaga den militära delen och förstärka ett politiskt alternativ. Det var dock inte förrän på slutet av 80-talet som den politiska dialogen på allvar började introduceras och involverade flera parter bland annat Irland och som resulterade i ett eldupphör avtal. Christia och Semple beskriver betydelsen av dialog i det politiska forumet i relation till konflikten i Afghanistan och menar att Afghanistans historia innehåller exempel på ledare som hellre väljer att byta sida än att bedriva en väpnad kamp om förhållandena är de rätta. Deras slutsatser är att en bred dialog med Afghanska regeringen och internationella parter tillsammans med taliban ledare kan bidra till att få stabilitet i Afghanistan men innebär inte att upproret slutar per automatik. Det militära maktmedlet kan då fokusera på att engagera de aktörer som är oförsonliga. Genom att bjuda in talibanerna till politisk dialog kan en utdragen konflikt på så sätt undvikas.¹³¹

När är då förhållandena de rätta? Det finns flertalet variabler som styr det men om vi betraktar resultatet från denna studie så var tillfället och villigheten hög när de första politiska dialogerna genomfördes och minskades först senare. Detta indikerar att variablerna var tillräckligt höga för att fortsätta den väpnade kampen och kan på så sätt förklara att förhållandena inte var de rätta för en politisk dialog. I slutet av konflikten hade både tillfälle och villighet minskat och möjligheterna att höja variablerna var låga framförallt genom minskat stöd från befolkningen, en generation som inte attraherades av aktörens sak, avbrutet externt stöd och åtgärder som var begränsande i den externa fristaden. Det låga tillfället och villigheten kan därmed vara en indikator på att förhållandena är de rätta att introducera och främja tillfälle i det politiska forumet. Ovanstående innebär att icke-statliga väpnade aktörer som saknar tillfälle i det politiska forumet måste tillföras tillfälle genom inbjudan till politisk dialog om konflikten inte ska bli lång. Genom att påverka och minska den icke-statliga väpnade aktörens tillfälle och villighet till väpnad kamp skapas förutsättningar för att få till

¹³¹ Christia & Semple, (2009), sid. 34-45.

stånd en politisk dialog. Trots en politisk dialog kommer det att ta tid innan den väpnade kampen avslutas vilket även resultatet från denna studie visar.

Resultatet visar att villigheten genom att aktören kunde attrahera hängivna medlemmar och breda politiska målsättningar upprätthölls under hela konflikten. För att förstå aktörens villighet har studien analyserat vilka medlemmar aktören attraherade vilket påverkar den motivation och energi aktören får som kollektiv. Icke-statliga väpnade aktörer som attraherar medlemmar utifrån sitt sociala kapital kommer att vara beroende av att befolkningen upplever deras grunder för väpnat våld som attraktiva. Resultatet visar att konflikters extrema längd påverkat en generation som inte hade intresse av aktörens ideologi och politiska målsättningar. Detta fenomen är för en aktör som rekryter utifrån socialt kapital ett problem då det minskar möjligheten att behålla eller öka sitt tillfälle. Detta kanske PIRA insåg vilket medförde att en politisk lösning var det enda möjliga. Det intressanta är dock att trots att ideologiska grunder är viktig för aktörer som inte har möjlighet att attrahera utifrån ekonomiskt kapital så visar resultatet på att upplevda sociala och ekonomiska orättvisor även skapade energi åt organisationen. Samtidigt var konflikten ett frigörelseuppror som enligt det teoretiska ramverket inte löses genom införande av reformer. Även om inte reformer löser grundorsaken till konflikten kan de indirekt påverka villigheten hos organisationen vilket innebär att ekonomiska och politiska maktmedel i en konflikt är viktiga komponenter för denna påverkan. Kombinationen av breda politiska målsättningar och en aktör som består av hängivna medlemmar med långsiktiga mål innebär i grunden att en politisk lösning på konflikten blir svår. En politisk dialog med aktörer av denna karaktär är viktig för att motverka en lång och utdragen konflikt.

Förståelsen för aktörens möjligheter att attrahera är viktig då aktörer beroende på om de är opportunister eller aktivister har olika motivation men utifrån hur de attraheras kan rekryteringsbasen identifieras som påverkar tillfället genom personella resurser. En aktör som rekryter genom ekonomiskt kapital kan påverkas genom att deras ekonomiska resurser stryps. Aktörer som attraherar utifrån socialt kapital med en ideologi som grund kan vara svårare att påverka då den kommunicerar ett alternativ för en bättre värld eller omgivning som återknyter till historiskt hat och missförhållanden. Brittiska arméns erfarenheter från Nordirland är att informationsoperationer för att påverka befolkningens uppfattningar inte lyckades vilket medförde att insurgenten kunde kapitalisera på befolkningens missnöjen.¹³² En analys på vilka grunder en aktör attraherar medlemmar identifiera därmed hur villigheten formas men även ur vilken del av befolkningen aktören kan öka sitt tillfälle. Studien har använt en syn på kapitalets betydelse för aktören. Vidare forskning kan med fördel använda mer utvecklade teorier, exempelvis Bourdieus kapitalbegrepp, för att skapa en djupare förståelse för hur det påverkar en aktörs villighet och tillfälle.

Ett begränsat antal variabler har använts i studien i analysen av faktorer som förklarar den icke-statliga aktörens långa väpnade kamp och resultatet är format av de perspektiven. Enligt tidigare forskning innebär konflikter som innehåller flera icke-statliga väpnade aktörer att de blir längre. I Nordirland fanns dels aktörer som var ett resultat av splittringar av IRA men även lojalistiska paramilitärer som kan ha påverkan på konfliktens längd. Undersökningen har dock fokuserat på faktorer som medförde att PIRA kunde bedriva sin väpnade kamp över lång tid vilket är en medveten avgränsning. Storbritanniens förhållande och deras drivkrafter för att

¹³² UK Army, (2006), sid. 8-3.

få en lösning på konflikten har inte heller täckts in av denna studie vilket inte varit avsikten. Att Storbritanniens tillfälle och villighet hade betydelse för val av alternativ visade beslutet PIRA tog att avstå från en offensiv när deras tillfälle drastiskt ökade. Storbritannien hanterade dessutom konflikten på sitt eget territorium vilket påverkade val av alternativ till interaktion vilket kan påverka konfliktens mer utdragna karaktär. En indikator på den balansgången är att de initialt undvek de interna fristäderna i och med risken att skapa oavsiktlig skada på civila. Vidare studier kan därför inrikta sig på att studera relationen mellan olika parter tillfälle och villighet över tid för att på så sätt observera samband som påverkar en lång väpnad kamp.

Studien har framförallt fokuserat på kvantitativa aspekter på tillfälle men det finns även kvalitativa aspekter som påverkar graden av tillfälle. Exempelvis så kan höga kvantiteter av resurser erhållas men vara irrelevanta om motparten genomfört åtgärder som medför att resurserna inte kan användas. En kvalitativ aspekt på tillfälle som är intressant för vidare studier är aktörens organisatoriska lärande. Enligt tidigare forskning så har icke-statliga väpnade aktörer en anpassningsförmåga vilket vi även sett i denna studie. Genom att identifiera faktorer hos icke-statliga väpnade aktörer som bidrar till deras organisatoriska lärande och därmed kvalitativa tillfälle kan metoder och operationsplaner utvecklas som belastar möjligheten till lärande och anpassning vilket påverkar tillfället.

Relationen mellan villighet och tillfälle och vad som är viktigast är inte enkel att värdera då villigheten till mångt och mycket handlar om kognitiva processer vilket kräver mer primärkällor än vad denna studie har haft tillgång till. Teorin om tillfälle och villighet menar dock att den viktigaste och vanligaste aspekten är att tillfälle föder villighet vilket resultatet visar bland annat under konfliktens senare del. Studien visar även att den icke-statliga väpnade aktören som bedriver sin väpnade kamp över lång tid har en hög villighet som anpassar sig utifrån tillgängligt tillfälle. Det har tydligt observerats vid aktörens begynnelsestadium men även under den fortsatta konflikten. Villigheten var hög och stabil hos aktörens medlemmar och ledning samt genom breda politiska målsättningar. En anledning till skillnaden utifrån teorin är att den framförallt är utvecklad för att identifiera möjligheterna för krig mellan stater där det ofta finns ett grundläggande tillfälle genom resurser i form av en militärmakt. Icke-statliga väpnade aktörer som etableras har i grunden mycket lågt tillfälle och därmed är villigheten drivande för att skapa tillfället. Enligt teorin så krävs mindre villighet om högt tillfälle finns. För den icke-statliga väpnade aktören kan ett omvänt förhållande råda innebärande krav på högre villighet om tillfället är lågt. Detta förhållande är begränsat till resultatet av denna studie och är lämpligt att belägga empiriskt genom fortsatt forskning.

Modellen och begreppen tillfälle och villighet har styrkan att den utifrån enskilda faktorer kan användas för att observera samband mellan variablerna. Resultatet visar att förlusten av externt politiskt stöd som påverkar villigheten även påverkade tillfället genom aktiva politiska åtgärder för att begränsa diasporastödet och att ökning av det externa stödet som påverkar tillfälle även påverkade villigheten. Dessutom finns variabler såsom befolkningens stöd som påverkar både tillfälle och villighet. Perspektiven kan på så sätt identifiera att materiella resurser och kapaciteter även påverkar mer immateriella resurser såsom viljan. Den teoretiska modellen tillfälle och villighet har fördelen att den strukturerar variabler och hjälper till att identifiera hur variablerna interagerar med varandra vid analys av aktörers benägenhet att använda väpnat våld. Studien har även utifrån modellen identifierat faktorer som är kritiska för en aktör att bedriva sin väpnade kamp över lång tid. Sammantaget så kan modellen tillfälle

och villighet användas för att strukturera och identifiera kritiska kapaciteter för en aktör och dess interaktion mellan varandra. Detta kan sin tur användas för att identifiera faktorer som om de påverkas får synergieffekter på båda variablerna tillfälle och villighet. Exempelvis genom att påverka det externa stödet och sänka det materiella tillfället uppnås synergieffekter på den mer immateriella resursen villighet.

Att analysera aktörer utifrån tillfälle och villighet kan användas som ett verktyg i operationsplaneringsprocessen för att analysera en aktörs tyngdpunkt och att identifiera kritiska sårbarheter och kapaciteter. Men för att modellen ska vara fruktsam och utvecklas till ett kraftfullt analysverktyg bör vidare forskning utveckla de teoretiska begreppen genom att identifiera fler oberoende variabler som påverkar tillfälle och villighet framförallt hos icke-statliga väpnade aktörer. Modellen är ett lämpligt verktyg vid studier inom ramen för krigsvetenskap. Studien har använt faktorer som utvecklats ur både kvantitativ och kvalitativ forskning för att strukturera och observera hur dessa påverkar en aktörs långa väpnade kamp. Modellen är därför ett intressant verktyg vid krigsvetenskapliga studier då den kan gifta ihop forskningsresultat från olika metodologiska ansatser och förklara hur faktorerna hänger ihop och påverkar varandra. Men de identifierade faktorerna kan inte stå för sig själv utan måste sammankopplas med teori för att kunna användas som en förklarande modell.

Slutsatser

Slutsatserna är att en icke-statlig väpnad aktör som bedriver sin väpnade kamp över lång tid förfogar över tillfälle som framförallt skapas och upprätthålls av externt stöd och externa fristäder. Det externa stödet utgörs till huvudsak av materiellt stöd och minskat externt stöd får effekten att den sänker både tillfälle och villighet att använda väpnat våld. De externa fristäderna skapar säkra områden som kan användas för ledning, utbildning, skydd av personal och tillförsel samt lagring av materiel. Tillgången till en extern fristad gör det möjligt att skapa uthållighet trots avsaknad av interna fristäder.

En icke-statlig väpnad aktör som bedriver sin väpnade kamp över lång tid har en villighet som baseras på breda politiska målsättningar och attraherar medlemmar utifrån sitt sociala kapital. Detta ger aktören hängivna medlemmar med långsiktiga mål som är bättre rustade för en lång kamp utifrån breda politiska målsättningar. Ideologin tjänar som en grund för att kommunicera visionen och de långsiktiga målen men även de dagliga upplevda missförhållandena används för att motivera.

Hög villighet kräver mindre tillfälle för att den icke-statliga väpnade aktören ska använda väpnat våld. Avsaknad av tillfälle i det politiska forumet i kombination med en villighet genom breda politiska målsättningar och hängivna medlemmar med långsiktiga mål medför att den icke-statliga väpnade aktören har incitament för fortsatt väpnad kamp.

Käll- och litteraturförteckning

- Abrahamsson, Bengt, Andersen Jon Aarum, 1996, *Organisation – att beskriva och förstå organisationer*, Malmö: Liber Hermods.
- Ahrne, Göran, 1994, *Social organizations – interaction inside, outside and between organizations*, London: Sage publications ltd.
- Bell, Bowyer J., 1997, *The secret army: The IRA*, 3:e utgåvan, New Brunswick: Library of congress.
- Bell, Bowyer J., 2000, *The IRA 1968 – 2000 – Analysis of a secret army*, London: Frank Cass publishers.
- Bennett, Andrew, George, Alexander L., 2005, *Case studies and theory development in the social sciences*, Cambridge: The Mitt Press.
- Bishop, Patrick, Mallie, Eamonn, 1987, *The Provisional IRA*, Corgi Books: London
- Bowden, Tom, 1976, "The IRA and the changing tactics of terrorism" i *The Political Quarterly*, volym 47 (4).
- Broadly, Donald, 1998, "Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg", *Skeptronhäften /Skeptron Occasional Papers*, nr 15
- Byman, Daniel m fl., 2001, *Trends in outside support for insurgent movements*, RAND Corporation.
- Byman, Daniel, 2007, *Understanding Proto-Insurgencies*, RAND Corporation.
- Connable, Ben, Libicki, Martin C., 2010, *How insurgencies end*, London: RAND Corporation.
- Coogan, Tim Pat, 1995, *The troubles - Irleand's Ordeal 1966-1995 and the search for peace*, London: Random house.
- Coogan, Tim Pat, 2000, *The I.R.A*, London: HarperCollinsPublishers.
- Christia Fotini, Semple, Michael, 2009, "Flipping the Taliban – How to win in Afghanistan" i *Foreign Affairs*, volym 88 (4).
- Cunningham, David E., m fl, 2009, "It Takes Two: A Dyadic Analysis of Civil War Duration and Outcome" i *Journal of conflict resolution*, volym 53 (4).
- Development, Concepts and Doctrine Centre, 2009, *Joint Doctrine Publication JDP 3-40 Security and Stabilisation: The Military Contribution*, Bicester: Storbritannien.

Drake, C.J.M, 1991, "The Provisional IRA: A Case study" i *Terrorism and Political Violence* volym 3 (2).

English, Richard, 2003, *Armed Struggle – The history of the IRA*, London: Pan Books.

Galula, David, 1964/2006, *Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice*, Westport: Preager.

Heskin, Ken, 2001, "Political violence in Northern Ireland" i *The journal of psychology*, 119 (5).

Holme, Idar Magne, Solvang, Krohn Bernt, 1997, *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Lund: Studentlitteratur.

Joint Chiefs of Staff, 2009, *Joint Publication 3-24 Counterinsurgency Operations*, Norfolk: USJFCOM.

Libicki, Martin C., Seth, Jones G., 2008, *How terrorist groups end*, RAND corporation.

Mallie, Eamonn, McKittrick, David, 1996, *The fight for peace – The secret story behind the Irish peace process*, London: Reed International Books ltd.

Metz, Steven, Millen Raymond, 2004, *Insurgency and counterinsurgency in the 21st century: reconceptualizing threat and response*,
<http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/ssi/insurgency21c.pdf> [senast besökt 110221]

Milstein, Seth, 2008, *21st Century Counterinsurgency Intelligence*,
<http://www.afcea.org/mission/intel/documents/Milstein.pdf> [senast besökt 110222]

Mulholland, Marc, 2007, "Irish Republican Politics and Violence before the Peace Process, 1968–1994" i *European Review of History—Revue europe'enne d'Histoire*, Volym 14 (3).

NATO, 2010, *Bi-SC Joint Operational Guidelines Counterinsurgency (COIN)*, Bryssel: NATO Supreme Headquarters Allied Power Europe Belgium.

Ohlson, Thomas, 2008, "Understanding causes of war and peace" i *European journal of international relations*, volym 14 (1).

Rid, Thomas, Keaney, Thomas (red.), 2010, *Understanding counterinsurgency: doctrine, operations, and challenges*, London: Routledge.

Rienecker, Lotte, 2003, *Problemformulering*, Malmö: Liber.

Smelser, Neil J., 2007, *The faces of terrorism – social and psychological dimensions*, New Jersey: Princeton university press.

Smith, M.L.R, 1995, *Fighting for Ireland – The military strategy of the Irish Republican Movement*, London: Routledge.

Starr, Harvey, 1978, ““Opportunity” and “Willingness” as ordering concepts in the study of war” i *International interactions*, volym 4 (4).

Taylor, Peter, 1997, *Provos – The IRA and Sinn Fein*, London: Bloomsbury Publishing Plc.

UK Army, 2006, *Operation Banner – An analysis of military operations in Northern Ireland*, Army code 71842.

Weinstein, Jeremy M., 2005, “Resources and the Information Problem in Rebel Recruitment” i *Journal of conflict resolution*, volym 49 (4).

Weinstein, Jeremy M., 2007, *Inside Rebellion - The politics of insurgent violence*, New York: Cambridge university press.

Widén, Jerker, Ångström, Jan, 2005, *Militärteorins grunder*, Stockholm: FMLOG ServE Sthlm C T&D.

Yin, Robert K., 1994, *Case study research - Design and methods*, Andra upplagan, Thousand Oaks: SAGE publications.

Internet

http://www.svd.se/nyheter/utrikes/eta-utlyser-vapenvila_5855333.svd [senast besökt 2011-02-08]

http://www.psn.police.uk/security_related_incidents_cy.pdf [besökt senast 110311]

Figurförteckning

Figur 1: Oberoende, mellanliggande och beroende variabler	10
Figur 2: Skjutningar och bombningar i Nordirland i perioden 1969 - 1994	20
Figur 3: Antalet dödade i perioden 1969 - 1994	20